

Βρυξέλλες, 18 Ιουλίου 2016
(OR. en)

11316/16

Διοργανικός φάκελος:
2016/0223 (COD)

ASILE 26
CODEC 1076

ΠΡΟΤΑΣΗ

Αποστολέας:	Για τον Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	18 Ιουλίου 2016
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2016) 466 final
Θέμα:	Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας και για την τροποποίηση της οδηγίας του Συμβουλίου 2003/109/EK, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι επί μακρόν διαμένοντες

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2016) 466 final.

σνημμ.: COM(2016) 466 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 13.7.2016
COM(2016) 466 final

2016/0223 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας και για την τροποποίηση της οδηγίας του Συμβουλίου 2003/109/ΕΚ, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι επί μακρόν διαμένοντες

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Πλαίσιο και αιτιολόγηση της πρότασης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσανατολίζεται προς μια ολοκληρωμένη, βιώσιμη και ολιστική πολιτική μετανάστευσης της ΕΕ, με βάση την αλληλεγγύη και τη δίκαιη κατανομή των ευθυνών, και η οποία να μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά τόσο σε περιόδους ηρεμίας όσο και κρίσης. Αφότου εγκρίθηκε το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τη μετανάστευση,¹ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εργάζεται για την εφαρμογή μέτρων αντιμετώπισης τόσο των άμεσων όσο και των μακροπρόθεσμων προκλήσεων σχετικά με την αποτελεσματική και ολοκληρωμένη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών.

Το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου βασίζεται στους κανόνες που προσδιορίζουν τα κράτη μέλη που είναι υπεύθυνα για τους αιτούντες διεθνή προστασία (συμπεριλαμβανομένης βάσης δεδομένων δακτυλικών αποτυπωμάτων στο πλαίσιο ασύλου), στις κοινές απαιτήσεις για τις διαδικασίες ασύλου, για τις συνθήκες υποδοχής, για την αναγνώριση και προστασία των δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο στηρίζει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου.

Παρά τη σημαντική πρόοδο που σημειώθηκε για την ανάπτυξη του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, εξακολουθούν να υφίστανται αξιοσημείωτες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τα είδη των διαδικασιών που χρησιμοποιούνται, τις συνθήκες υποδοχής που παρέχονται στους αιτούντες, τα ποσοστά αναγνώρισης και το είδος της προστασίας που παρέχεται στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας. Οι εν λόγω αποκλίσεις συμβάλλουν στις δευτερογενείς μετακινήσεις και στην αναζήτηση του ευνοϊκότερου κράτους υποδοχής από τους αιτούντες άσυλο, δημιουργούν παράγοντες έλξης και τελικά οδηγούν στην άνιση κατανομή των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών για την παροχή προστασίας σε όσους τη χρειάζονται.

Οι πρόσφατες αφίξεις σε μεγάλη κλίμακα κατέδειξαν ότι η Ευρώπη χρειάζεται ένα αποδοτικό και αποτελεσματικό σύστημα ασύλου που είναι σε θέση να εξασφαλίσει τη δίκαιη και βιώσιμη κατανομή των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, για την παροχή επαρκών και αξιοπρεπών συνθηκών υποδοχής σε όλη την ΕΕ, για την ταχεία και αποτελεσματική διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται στην ΕΕ, καθώς και για την εξασφάλιση της ποιότητας των αποφάσεων που λαμβάνονται έτσι ώστε να παρέχεται διεθνής προστασία σε όσους τη χρειάζονται με αποτελεσματικό τρόπο. Ταυτόχρονα, η ΕΕ χρειάζεται να αντιμετωπίσει τις παράτυπες και επικίνδυνες μετακινήσεις, καθώς και να θέσει τέλος στο επιχειρηματικό μοντέλο των παράνομων διακινητών. Για τον σκοπό αυτό, οι αιτήσεις ασύλου όσων δεν δικαιούνται διεθνή προστασία πρέπει, αφενός, να διεκπεραιώνονται γρήγορα και η επιστροφή των μεταναστών που τις υποβάλλουν πρέπει στη συνέχεια να λαμβάνει χώρα γρήγορα. Αφετέρου, απαιτείται η διάνοιξη ασφαλών και νόμιμων οδών προς την ΕΕ για τους κατοίκους τρίτων χωρών που χρήζουν προστασίας. Αυτό αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης σύμπραξης με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης που έχουν προτεραιότητα.

Στις 6 Απριλίου 2016, η Επιτροπή παρουσίασε τις προτεραιότητές της για τη διαρθρωτική

¹ COM(2015) 240 final.

μεταρρύθμιση του ευρωπαϊκού πλαισίου για το άσυλο και τη μετανάστευση στην ανακοίνωσή της «Μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου και προώθηση των νομικών οδών προς την Ευρώπη»,² η οποία προσδιορίζει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν προς την κατεύθυνση μιας πιο ανθρώπινης, δίκαιης και αποδοτικής ευρωπαϊκής πολιτικής ασύλου, καθώς και της καλύτερης διαχείρισης της πολιτικής για τη νόμιμη μετανάστευση.

Στις 4 Μαΐου 2016, η Επιτροπή παρουσίασε μια πρώτη δέσμη προτάσεων για τη μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, αποφαινόμενη σχετικά με τρεις προτεραιότητες που προσδιορίζονται στην ανακοίνωση: καθιέρωση ενός βιώσιμου και δίκαιου συστήματος του Δουβλίνου για τον προσδιορισμό των κρατών μελών που είναι υπεύθυνα για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου,³ ενίσχυση του συστήματος Eurodac για την καλύτερη παρακολούθηση δευτερογενών μετακινήσεων και για τη διευκόλυνση της καταπολέμησης της παράτυπης μετανάστευσης⁴ και καθιέρωση ενός πραγματικού ευρωπαϊκού οργανισμού για το άσυλο με σκοπό την εξασφάλιση της ορθής λειτουργίας του ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου.⁵ Οι εν λόγω προτάσεις αποτέλεσαν τους πρώτους θεμέλιους λίθους για τη διαρθρωτική μεταρρύθμιση της δομής του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου.

Με τη δεύτερη δέσμη, η Επιτροπή ολοκληρώνει τη μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, υιοθετώντας τέσσερις πρόσθετες προτάσεις: πρόταση για την αντικατάσταση της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου με κανονισμό,⁶ την εναρμόνιση των τρεχουσών διαφορετικών διαδικαστικών ρυθμίσεων σε όλα τα κράτη μέλη και τη δημιουργία μιας πραγματικής κοινής διαδικασίας· πρόταση για την αντικατάσταση της οδηγίας για την αναγνώριση⁷ με κανονισμό,⁸ για τη θέσπιση ενιαίων προτύπων αναγνώρισης ατόμων και των δικαιωμάτων που χορηγούνται σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας, καθώς και πρόταση για την αναθεώρηση της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής⁹ με σκοπό την περαιτέρω εναρμόνιση των συνθηκών υποδοχής στην ΕΕ, την αύξηση των προοπτικών ένταξης των αιτούντων και τη μείωση των δευτερογενών μετακινήσεων. Τέλος, στο πλαίσιο της παρακολούθησης της δέσμευσης για την προώθηση των νομικών οδών προς την ΕΕ, όπως ανακοινώθηκε στις 6 Απριλίου 2016, η Επιτροπή προτείνει επίσης ένα διαρθρωμένο πλαίσιο επανεγκατάστασης της Ένωσης, προσανατολιζόμενη προς μια περισσότερο οργανωμένη προσέγγιση για τη διεθνή προστασία στο εσωτερικό της ΕΕ, εξασφαλίζοντας τακτικές και ασφαλείς οδούς προς την ΕΕ για άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας, με σκοπό την προοδευτική μείωση των κινήτρων για παράτυπες αφίξεις¹⁰.

Οι εν λόγω προτάσεις αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της ολοκληρωμένης μεταρρύθμισης του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου και συνδέονται στενά μεταξύ τους. Με αυτό το δεύτερο στάδιο νομοθετικών προτάσεων για τη μεταρρύθμιση του κεκτημένου του ασύλου, έχουν πλέον παρουσιαστεί όλα τα στοιχεία για ένα ανθεκτικό, συνεκτικό και ενοποιημένο κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, το οποίο βασίζεται σε κοινούς, εναρμονισμένους κανόνες που χαρακτηρίζονται ταυτόχρονα από αποτελεσματικότητα και προστασία και είναι πλήρως εναρμονισμένο με τη σύμβαση της Γενεύης.

² COM(2016) 197 final.

³ COM(2016) 270 final.

⁴ COM(2016) 272 final.

⁵ COM(2016) 271 final.

⁶ EE L 180 της 29.6.2013, σ. 60.

⁷ EE L 337 της 20.12.2011, σ. 9.

⁸ EE L [...] της [...], σ. [...].

⁹ EE L [...] της [...], σ. [...].

¹⁰ EE L [...] της [...], σ. [...].

Το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου που αναπτύσσεται περαιτέρω είναι αποτελεσματικό και παράλληλα προστατευτικό και έχει σχεδιαστεί για να εξασφαλίζει την πλήρη σύγκλιση των εθνικών συστημάτων ασύλου, τη μείωση των κινήτρων για δευτερογενείς μετακινήσεις, την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, οδηγώντας τελικά στην ορθή λειτουργία του συστήματος του Δουβλίνου.

Εγγυάται ότι οι αιτούντες άσυλο, ανεξάρτητα από το πού βρίσκονται στην ΕΕ, αντιμετωπίζονται με ισότιμο και κατάλληλο τρόπο. Παρέχει τα απαραίτητα εργαλεία για να εξασφαλίζεται ο γρήγορος εντοπισμός των ατόμων που πραγματικά χρήζουν διεθνούς προστασίας και η επιστροφή όσων δεν χρήζουν προστασίας. Είναι γενναιόδωρο απέναντι στα πιο ευάλωτα άτομα και αυστηρό σε περιπτώσεις πιθανής κατάχρησης, ενώ παράλληλα σέβεται πάντα τα θεμελιώδη δικαιώματα. Τέλος, το κοινό σύστημα είναι επαρκώς οικονομικά αποδοτικό και ευέλικτο για να προσαρμόζεται στις σύνθετες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη στον τομέα αυτό.

Στόχοι της παρούσας πρότασης

Η οδηγία για την αναγνώριση θεσπίζει κριτήρια τα οποία πρέπει να πληρούν οι αιτούντες άσυλο και επικουρική προστασία, καθώς και τα δικαιώματα που απολαμβάνουν χάρη στο καθεστώς αυτό. Αν και η υφιστάμενη αναδιατυπωμένη οδηγία σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις¹¹ συνέβαλε στην προσέγγιση, σε έναν βαθμό, των εθνικών κανόνων, εξακολουθεί να παρατηρείται διαφοροποίηση στα ποσοστά αναγνώρισης μεταξύ των κρατών μελών, όπως επίσης και έλλειψη σύγκλισης όσον αφορά τις αποφάσεις για τον τύπο του καθεστώτος προστασίας που χορηγείται από κάθε κράτος μέλος¹². Επιπλέον, παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των πολιτικών των κρατών μελών όσον αφορά τη διάρκεια των χορηγούμενων αδειών διαμονής, καθώς και όσον αφορά την πρόσβαση σε δικαιώματα. Επιπροσθέτως, οι ισχύουσες διατάξεις για την παύση του καθεστώτος δεν χρησιμοποιούνται συστηματικά στην πράξη, γεγονός που σημαίνει ότι τα κράτη μέλη δεν εξασφαλίζουν πάντα ότι η διεθνής προστασία παρέχεται μόνο για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο υφίσταται ο κίνδυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης, παρά τη σχετική πρόβλεψη του κοινοτικού δικαίου. Τέλος, ορισμένοι κανόνες στην αναδιατυπωμένη οδηγία σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις, οι οποίοι θεσπίζουν κοινά κριτήρια για την αναγνώριση των αιτούντων, είναι προαιρετικοί από τη φύση τους (ήτοι: το γεγονός ότι εναπόκειται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, οι κανόνες για την αξιολόγηση της εγχώριας προστασίας, οι λόγοι προαιρετικής ανάκλησης) και επιτρέπουν στα κράτη μέλη ευρείας διακριτική ευχέρεια.

Οι παραπάνω διαφορές στα ποσοστά αναγνώρισης και στο επίπεδο δικαιωμάτων μεταξύ των εθνικών συστημάτων ασύλου που σχετίζονται με το οικείο καθεστώς προστασίας

¹¹ Οδηγία 2011/95/ΕΕ, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση) (στο εξής: αναδιατυπωμένη οδηγία για την αναγνώριση).

¹² Για παράδειγμα, για την περίοδο μεταξύ Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου 2015 τα ποσοστά αναγνώρισης των αιτούντων άσυλο από το Αφγανιστάν κυμάνθηκαν από σχεδόν 100% στην Ιταλία έως 5,88% στη Βουλγαρία (Eurostat). Όσον αφορά τις διαφορές στο είδος του χορηγούμενου καθεστώτος, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (ΕΥΥΑ) για το δεύτερο τρίμηνο του 2015, η Γερμανία (99%), η Ελλάδα (98%) και η Βουλγαρία (85%) χορηγούσαν καθεστώς πρόσφυγα σχεδόν σε όλους τους Σύριους υπηκόους, ενώ η Μάλτα (100%), η Σουηδία (89%), η Ουγγαρία (83%) και η Τσεχική Δημοκρατία (80%) τους χορηγούσαν καθεστώς επικουρικής προστασίας. https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Quarterly-Asylum-Report-2015_Q2_Final.pdf.

παρέχουν σοβαρές ενδείξεις για την ανάγκη μιας περισσότερο εναρμονισμένης προσέγγισης. Οι εν λόγω διαφορές μπορεί να δημιουργήσουν κίνητρα στους αιτούντες διεθνή προστασία να υποβάλουν αίτηση ασύλου στα κράτη μέλη στα οποία τα εν λόγω επίπεδα δικαιωμάτων και αναγνώρισης θεωρούνται υψηλότερα παρά στο κράτος μέλος που θα ήταν υπεύθυνο για τις αιτήσεις τους σύμφωνα με τους κανόνες του Δουβλίνου. Επιπλέον, διαπιστώνεται η ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι πιθανές δευτερογενείς μετακινήσεις των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, μέσω της διευκρίνισης ότι πρέπει να διαμείνουν στα κράτη μέλη τα οποία τους παρείχαν προστασία.

Η απουσία ελέγχων όσον αφορά τη συνεχιζόμενη ανάγκη για προστασία προσδίδει στην προστασία έναν *de facto* μόνιμο χαρακτήρα, δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο πρόσθετα κίνητρα για όσους χρήζουν διεθνούς προστασίας να έρθουν στην ΕΕ αντί να αναζητήσουν καταφύγιο σε άλλα μέρη, συμπεριλαμβανομένων χωρών που βρίσκονται πλησιέστερα στις χώρες καταγωγής τους.

Δεδομένης της αποδεδειγμένης ανάγκης εναρμόνισης και του πεδίου εφαρμογής των προτεινόμενων αλλαγών, προτείνεται η αντικατάσταση της ισχύουσας οδηγίας με κανονισμό. Δεδομένης της άμεσης εφαρμογής της, η εν λόγω αλλαγή θα συμβάλει στην περαιτέρω σύγκλιση και θα εξασφαλίσει τη συνοχή με τον προτεινόμενο κανονισμό για τις διαδικασίες ασύλου.

Ενόψει των ανωτέρω, η πρόταση αποσκοπεί στα εξής:

1. **Περαιτέρω εναρμόνιση των κοινών κριτηρίων** για την αναγνώριση των αιτούντων διεθνή προστασία, προβλέποντας πιο περιοριστικούς κανόνες και αντικαθιστώντας τους τρέχοντες προαιρετικούς όσον αφορά το γεγονός ότι εναπόκειται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, την αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων εγχώριας προστασίας και τους λόγους για την ανάκληση του καθεστώτος σε περίπτωση που ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας συνιστά κίνδυνο για την ασφάλεια ενός κράτους μέλους ή έχει καταδικαστεί για ένα ιδιαίτερα σοβαρό έγκλημα.
2. **Μεγαλύτερη σύγκλιση των αποφάσεων περί ασύλου** σε όλη την ΕΕ, υποχρεώνοντας τις αποφαινόμενες αρχές των κρατών μελών, κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων, να λαμβάνουν υπόψη την κοινή ανάλυση και τις οδηγίες σχετικά με το καθεστώς στη χώρα καταγωγής, που προβλέπονται σε επίπεδο Ένωσης από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και τα ευρωπαϊκά δίκτυα σχετικά με τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής σύμφωνα με τις νέες διατάξεις του προτεινόμενου κανονισμού για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο¹³.
3. Εξασφάλιση ότι παρέχεται προστασία μόνο για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο υφίσταται ο κίνδυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης, χωρίς να επηρεάζονται οι προοπτικές ένταξης του ατόμου. Η πρόταση επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διενεργούν συστηματικά και τακτικά επανεξέταση του καθεστώτος σε περίπτωση σημαντικών αλλαγών στην κατάσταση της χώρας καταγωγής, καθώς και όταν προτίθενται να ανανεώσουν τις άδειες διαμονής, για πρώτη φορά για πρόσφυγες και για πρώτη και δεύτερη φορά για δικαιούχους επικουρικής προστασίας. Ταυτόχρονα, στο πλαίσιο των δικαιωμάτων τους για προστασία, είναι απαραίτητο τα κράτη μέλη να προωθούν την ένταξη των δικαιούχων στην κοινωνία

¹³ COM (2016) 271 final.

τους. Από αυτή την άποψη, η πρόταση αποσαφηνίζει το πεδίο εφαρμογής των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Παρέχει επίσης κίνητρα για την ενεργό ένταξή τους, ενώ η προστασία παρέχεται επιτρέποντας στα κράτη μέλη να παρέχουν ορισμένα ευεργετήματα κοινωνικής αρωγής με την προϋπόθεση της πραγματικής συμμετοχής των δικαιούχων σε μέτρα ένταξης σύμφωνα με το σχέδιο δράσης για την ένταξη¹⁴. Τέλος, οι αποφάσεις για την παύση του καθεστώτος πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας θα τίθενται σε ισχύ μόνο μετά από περίοδο τριών μηνών, παρέχοντας στα άτομα το καθεστώς των οποίων έχει ανακληθεί ικανή δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση για διαφορετικό νομικό καθεστώς, όπως για σκοπούς σχετικούς με την εργασία.

4. **Αντιμετώπιση δευτερογενών μετακινήσεων των δικαιούχων διεθνούς προστασίας**, διευκρινίζοντας την υποχρέωση του δικαιούχου να παραμείνει στο κράτος μέλος που του παρέχει προστασία και προβλέποντας πρόσθετα αντικίνητρα μέσω της τροποποίησης της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες¹⁵, ξεκινώντας εκ νέου τον υπολογισμό της περιόδου νόμιμης διαμονής που απαιτείται σε αυτό σε περίπτωση που ο δικαιούχος εντοπιστεί σε άλλο κράτος μέλος στο οποίο δεν κατέχει δικαίωμα διαμονής ή παραμονής.
5. **Περαιτέρω εναρμόνιση των δικαιωμάτων των δικαιούχων διεθνούς προστασίας**, ειδικότερα όσον αφορά την ισχύ και τον τύπο των αδειών διαμονής, καθώς και αποσαφήνιση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των δικαιούχων, ειδικότερα όσον αφορά την κοινωνική ασφάλεια και την κοινωνική αρωγή.

- **Συνοχή με ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η παρούσα πρόταση, όπως συνέβη και με την προηγούμενη, την αναδιατυπωμένη οδηγία για την αναγνώριση, αποτελεί ουσιώδες μέρος του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου και συνάδει πλήρως με τις πρώτες προτάσεις για τη μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου που παρουσιάστηκαν στις 4 Μαΐου 2016, καθώς και με τις προτάσεις για τη μεταρρύθμιση των οδηγιών για τις διαδικασίες ασύλου και για τις συνθήκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων της πρότασης για τη μετατροπή της πρώτης σε κανονισμό και της πρότασης για τη θέσπιση ενός διαρθρωμένου συστήματος επανεγκατάστασης της Ένωσης.

Η πρόταση στηρίζεται στις διατάξεις της πρότασης για έναν ευρωπαϊκό οργανισμό για το άσυλο στον βαθμό που υποχρεώνει τις αποφαινόμενες αρχές των κρατών μελών να λαμβάνουν υπόψη, κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων ασύλου, τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής τις οποίες συγκεντρώνει, καθώς και την κοινή ανάλυση και τις οδηγίες που πρόκειται να εκδοθούν από τον οργανισμό σχετικά με τις εν λόγω πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής. Επιπλέον, σημαντικές σχετικές αλλαγές στην εν λόγω κοινή ανάλυση και τις οδηγίες ορίζονται ως εναύσματα για την εξέταση του καθεστώτος των δικαιούχων διεθνούς προστασίας.

Όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αιτούντων διεθνή προστασία, η ρητή υποχρέωσή τους να τεκμηριώσουν την αίτηση με όλα τα διαθέσιμα στοιχεία και να

¹⁴ COM (2016) 377 final.

¹⁵ Οδηγία του Συμβουλίου 2003/109/EK, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι επί μακρόν διαμένοντες, ΕΕ L 16 της 23.1.2004, σσ. 44-53.

συνεργαστούν αντανακλά τις σχετικές διατάξεις της πρότασης για την αναθεώρηση του κανονισμού για το σύστημα του Δουβλίνου¹⁶.

Όσον αφορά τον κανονισμό για τις διαδικασίες ασύλου, οι δύο προτάσεις είναι συμπληρωματικές στον βαθμό που η πρόταση θεσπίζει τα κριτήρια αναγνώρισης και τους λόγους για την ανάκληση, ενώ ο κανονισμός για τις διαδικασίες ασύλου παρέχει τους διαδικαστικούς κανόνες για τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας.

- **Συνοχή με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η παρούσα πρόταση συνάδει με την ολοκληρωμένη μακροπρόθεσμη πολιτική για την καλύτερη διαχείριση της μετανάστευσης, όπως ορίζεται στο ευρωπαϊκό θεματολόγιο της Επιτροπής για τη μετανάστευση¹⁷, το οποίο αναλύει τις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Juncker σε μια δέσμη συνεκτικών και αμοιβαίως ενισχυόμενων πρωτοβουλιών με βάση τέσσερις πυλώνες. Οι εν λόγω πυλώνες συνίστανται στη μείωση των κινήτρων για παράτυπη μετανάστευση, στη διασφάλιση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης και της διάσωσης ζώων, καθώς και στην εξασφάλιση μιας ισχυρής πολιτικής ασύλου και μιας νέας πολιτικής για τη νόμιμη μετανάστευση. Η παρούσα πρόταση, η οποία συμβάλλει στην περαιτέρω υλοποίηση του ευρωπαϊκού θεματολογίου για τη μετανάστευση όσον αφορά τον στόχο για την ενίσχυση της πολιτικής ασύλου της Ένωσης θα πρέπει να θεωρείται ως μέρος της ευρύτερης πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ με στόχο την ανάπτυξη ενός ισχυρού και αποτελεσματικού συστήματος βιώσιμης διαχείρισης της μετανάστευσης για το μέλλον το οποίο είναι δίκαιο για τις κοινωνίες υποδοχής και για τους πολίτες της ΕΕ, καθώς και για τους πολίτες των οικείων τρίτων χωρών και των χωρών καταγωγής και διέλευσης.

Επιπλέον, οι προτεινόμενες αλλαγές στα πιθανά κίνητρα ένταξης μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του σχεδίου δράσης για την ένταξη¹⁸.

- **NΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ**

- **Νομική βάση**

Δεδομένου του στόχου της πρότασης να εξασφαλίζεται, αφενός, ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν κοινά κριτήρια για την αναγνώριση των ατόμων που πραγματικά χρειάζονται διεθνή προστασία και, αφετέρου, ότι ένα κοινό σύνολο δικαιωμάτων διατίθεται για τα εν λόγω άτομα σε όλα τα κράτη μέλη, η νομική βάση είναι το άρθρο 78 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Οι διατάξεις αυτές προβλέπουν ότι η ΕΕ διαθέτει εξουσίες για την ανάπτυξη κοινής πολιτικής στους τομείς του ασύλου, της επικουρικής προστασίας και της προσωρινής προστασίας με στόχο να παρέχεται το κατάλληλο καθεστώς σε οποιοδήποτε υπήκοο τρίτης χώρας χρήζει διεθνούς προστασίας και να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης. Η πολιτική αυτή πρέπει να συνάδει με τη Σύμβαση της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και με το Πρωτόκολλο της 31ης Ιανουαρίου 1967 περί του καθεστώτος των προσφύγων, καθώς και με άλλες συναφείς συμβάσεις.

¹⁶ COM (2016) 270 final.

¹⁷ COM(2015)240 final.

¹⁸ COM(2016)377 final.

Στο πλαίσιο αυτών των εξουσιών, η ΕΕ μπορεί να υιοθετήσει μέτρα που προβλέπουν, μεταξύ άλλων:

α) ενιαίο καθεστώς ασύλου υπέρ των υπηκόων τρίτων χωρών, το οποίο ισχύει σε όλη την Ένωση και

β) ενιαίο καθεστώς επικουρικής προστασίας για τους υπηκόους τρίτων χωρών που χρήζουν διεθνούς προστασίας, χωρίς να τους χορηγείται ευρωπαϊκό άσυλο.

Το άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ προστίθεται ως νομική βάση λόγω της προτεινόμενης τροποποίησης της οδηγίας 2003/109/ΕΚ για τους επί μακρόν διαμένοντες όσον αφορά τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας.

- **Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)**

Η τρέχουσα έλλειψη σύγκλισης στα ποσοστά αναγνώρισης και το διαφορετικό καθεστώς προστασίας που παρέχεται στους αιτούντες άσυλο οι οποίοι υποβάλλουν παρόμοιες αιτήσεις στο εσωτερικό της ΕΕ, η διάρκεια των αδειών διαμονής, καθώς και το επίπεδο δικαιωμάτων που διασφαλίζεται για τα άτομα στα οποία παρέχεται διεθνής προστασία, μπορεί να αποτελέσουν κίνητρο για αναζήτηση του ευνοϊκότερου κράτους υποδοχής από τους αιτούντες άσυλο και δευτερογενείς μετακινήσεις στο εσωτερικό της ΕΕ.

Ο στόχος είναι η αντικατάσταση της ισχύουσας οδηγίας με κανονισμό, προκειμένου να διευκολυνθεί η μεγαλύτερη σύγκλιση όσον αφορά τον τρόπο λήψης αποφάσεων σχετικά με παρόμοιες αιτήσεις ασύλου και το περιεχόμενο της παρεχόμενης διεθνούς προστασίας, και με αυτόν τον τρόπο να μειωθούν τα κίνητρα για μετακινήσεις στο εσωτερικό της ΕΕ και να εξασφαλιστεί ισότιμη μεταχείριση των δικαιούχων διεθνούς προστασίας σε όλη την ΕΕ.

Δεδομένου ότι το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου συνεπάγεται κοινές απαιτήσεις σε όλη την ΕΕ για όλους τους αιτούντες άσυλο και τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, δεν είναι δυνατή η επίτευξη των εν λόγω στόχων μεμονωμένα από τα κράτη μέλη. Απαιτούνται δράσεις σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να διευκολυνθεί η μεγαλύτερη σύγκλιση στη λήψη αποφάσεων περί ασύλου στο εσωτερικό της ΕΕ και να μετριαστούν αυτές οι επιπτώσεις.

Τα κράτη μέλη διατηρούν το δικαίωμα να παρέχουν άλλες μορφές προστασίας σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

- **Αναλογικότητα**

Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων του.

Παρά την επίτευξη σημαντικού επιπέδου εναρμόνισης μέσω της έκδοσης των οδηγιών 2004/83/ΕΚ και 2011/95/ΕΕ, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές όσον αφορά τόσο τα ποσοστά αναγνώρισης και το είδος του καθεστώτος προστασίας που χορηγείται από κάθε κράτος μέλος, όσο και το περιεχόμενο της προστασίας. Επιπλέον, παρά την υποχρέωση ανάκλησης του καθεστώτος όταν εκλείπει ο κίνδυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης, επί του παρόντος υπάρχουν λίγες μόνο περιπτώσεις συστηματικής επανεξέτασης του καθεστώτος από τα κράτη μέλη. Τέλος, οι προαιρετικοί κανόνες στην τρέχουσα οδηγία (ήτοι: το γεγονός ότι εναπόκειται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, οι κανόνες για την αξιολόγηση της εγχώριας προστασίας, οι λόγοι προαιρετικής ανάκλησης) προβλέπουν έναν βαθμό διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά τον τρόπο αξιολόγησης των αιτήσεων ασύλου.

Η μεγαλύτερη εναρμόνιση των κανόνων που διέπουν την αναγνώριση και το περιεχόμενο της προστασίας θα συμβάλει στη μεγαλύτερη σύγκλιση των αποφάσεων περί ασύλου που λαμβάνονται στα κράτη μέλη και, επομένως, στην καλύτερη λειτουργία του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, συμπεριλαμβανομένου ενός βιώσιμου και δίκαιου συστήματος προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τους αιτούντες άσυλο, όπως προβλέπεται από την προτεινόμενη αναθεώρηση του κανονισμού για το σύστημα του Δουβλίνου.

Οι προτεινόμενες αλλαγές δεν προχωρούν πέρα από τις απαραίτητες ενέργειες για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων και αφορούν τομείς στους οποίους η περαιτέρω εναρμόνιση θα έχει σημαντικές επιπτώσεις. Επιπλέον, οι νέες διατάξεις που ζητούν από τις αποφαινόμενες αρχές στα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη την κοινή ανάλυση και τις οδηγίες που παρέχονται από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο σχετικά με την κατάσταση σε μια συγκεκριμένη χώρα καταγωγής ανταποκρίνονται στην ανάγκη αντιμετώπισης της έλλειψης επαρκούς σύγκλισης όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων περί ασύλου. Η ενίσχυση των διατάξεων για την παύση του καθεστώτος πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει το γεγονός ότι οι εν λόγω διατάξεις περιείχονταν ήδη στην αναδιατυπωμένη οδηγία για την αναγνώριση αλλά δεν εφαρμόζονταν συστηματικά από τα κράτη μέλη. Προτείνεται επίσης η αποσαφήνιση των κανόνων αναφορικά τόσο με την αναγνώριση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας όσο και με το περιεχόμενο του εν λόγω καθεστώτος υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), προκειμένου να αποσαφηνιστεί το πεδίο εφαρμογής των παρεχόμενων δικαιωμάτων και να προβλεφθεί εναρμόνιση όπου χρειάζεται, ιδιαίτερα όσον αφορά την ισχύ και τον τύπο των αδειών διαμονής, όπως επίσης και να προβλεφθούν κίνητρα ένταξης σε σχέση με την κοινωνική αρωγή. Τέλος, η τροποποίηση της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες της ΕΕ προτείνεται με σκοπό να αποθαρρύνει τις παράτυπες μετακινήσεις των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στο εσωτερικό της ΕΕ, χωρίς να προχωρά πέρα από τις απαραίτητες ενέργειες για την επίτευξη αποτρεπτικού αποτελέσματος.

• **Μεταβλητή γεωμετρία**

Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεσμεύονται από την πρώτη οδηγία για την αναγνώριση (οδηγία 2004/83/EK) μετά τη γνωστοποίηση της βούλησής τους να συμμετάσχουν στην έκδοση και εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας με βάση το πρωτόκολλο για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και στη ΣΛΕΕ. Δεν επέλεξαν να συμμετάσχουν στην αναδιατυπωμένη οδηγία για την αναγνώριση (οδηγία 2011/95/ΕΕ).

Σύμφωνα με το προαναφερθέν πρωτόκολλο, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία ενδέχεται να αποφασίσουν να συμμετάσχουν στην έκδοση της παρούσας πρότασης. Επίσης, διατηρούν αυτή τη δυνατότητα επιλογής μετά την έκδοση της πρότασης.

Σύμφωνα με το πρωτόκολλο για τη θέση της Δανίας, που έχει προσαρτηθεί στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση από το Συμβούλιο μέτρων σύμφωνα με τον Τίτλο V της ΣΛΕΕ (εξαιρουμένων των «μέτρων περί καθορισμού των τρίτων χωρών των οποίων οι υπήκοοι πρέπει να διαθέτουν θεώρηση για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών ή μέτρων που αφορούν τη θεώρηση ενιαίου τύπου»).

Η συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και της Δανίας στις ρυθμίσεις που θεσπίζονται στην παρούσα πρόταση για την κατάργηση της αναδιατυπωμένης οδηγίας

2011/95/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση θα καθοριστεί στην πορεία των διαπραγματεύσεων σύμφωνα με τα εν λόγω πρωτόκολλα. Συγκεκριμένα, τα πρωτόκολλα επιτρέπουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία, χωρίς όμως να το απαιτούν, να συμμετάσχουν σε πρωτοβουλίες στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, διατηρώντας παράλληλα τη λειτουργικότητά τους.

- **Επιλογή του νομικού μέσου**

Προτείνεται η αντικατάσταση της ισχύουσας αναδιατυπωμένης οδηγίας για την αναγνώριση, με στόχο τη μεγαλύτερη σύγκλιση στη λήψη αποφάσεων περί ασύλου, μετατρέποντας τους ισχύοντες κανόνες που προβλέπουν κοινά κριτήρια για την αναγνώριση των αιτούντων άσυλο από προαιρετικούς σε υποχρεωτικούς, αποσαφηνίζοντας και προσδιορίζοντας περαιτέρω το περιεχόμενο της διεθνούς προστασίας (ιδιαίτερα όσον αφορά τη διάρκεια των αδειών διαμονής και τα κοινωνικά δικαιώματα) και θεσπίζοντας κανόνες που αποσκοπούν στην αποτροπή δευτερογενών μετακινήσεων.

Η αρχική οδηγία 2004/83/ΕΚ για την αναγνώριση είχε ήδη αναδιατυπωθεί, γεγονός που οδήγησε στην ισχύουσα αναδιατυπωμένη οδηγία για την αναγνώριση (2011/95/ΕΕ). Αν και το μέσο της οδηγίας συνέβαλε στην προσέγγιση, σε σημαντικό βαθμό, των εθνικών κανόνων, εξακολουθεί να παρατηρείται διαφοροποίηση στα ποσοστά αναγνώρισης μεταξύ των κρατών μελών, όπως επίσης και έλλειψη επαρκούς σύγκλισης όσον αφορά το είδος του χορηγούμενου καθεστώτος προστασίας.

Σύμφωνα με το περιεχόμενο της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 6ης Απριλίου 2016 «Μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου και προώθηση των νομικών οδών προς την Ευρώπη», εκτός από τις ουσιαστικές αλλαγές στην ισχύουσα αναδιατυπωμένη οδηγία σχετικά για την αναγνώριση, η μορφή της νομικής πράξης μετατρέπεται σε κανονισμό. Η εν λόγω αλλαγή θα συμβάλει από μόνη της στην περαιτέρω σύγκλιση, καταργώντας τις διαφορές στη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και εξασφαλίζοντας την άμεση εφαρμογή των κανόνων. Επιπλέον, η αλλαγή θα εξασφαλίσει τη συνοχή με τον προτεινόμενο κανονισμό για τις διαδικασίες ασύλου, ο οποίος προτείνεται επίσης να μετατραπεί σε κανονισμό.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις ισχύουσας νομοθεσίας**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέθεσε την εκπόνηση δύο εξωτερικών μελετών το 2015¹⁹, η μία εκ των οποίων εστιάζει στην εφαρμογή της ισχύουσας οδηγίας για την αναγνώριση από τα κράτη μέλη και η άλλη εξετάζει τα προβλήματα εφαρμογής, εντοπίζει μειονεκτήματα και αξιολογεί κατά πόσον η ισχύουσα αναδιατυπωμένη οδηγία για την αναγνώριση οδήγησε σε μεγαλύτερη σύγκλιση στην Ευρώπη. Η Επιτροπή διατηρεί στενές επαφές με τους αναδόχους κατά την εκπόνηση της εν λόγω μελέτης και είχε τη δυνατότητα να στηριχθεί σε ορισμένα από τα προσωρινά συμπεράσματα της μελέτης για τους σκοπούς της εκπόνησης της παρούσας πρότασης.

¹⁹ Πρόκειται να δημοσιευθούν σύντομα.

Σύμφωνα με τη μελέτη για την εφαρμογή, η ισχύουσα αναδιατυπωμένη οδηγία για την αναγνώριση συνέβαλε, σε κάποιους τομείς, στην επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προσέγγισης των εθνικών κανόνων. Ωστόσο, διαπιστώνεται ότι σε άλλους τομείς, η πρακτική εφαρμογή της εξακολουθεί να διαφέρει σημαντικά, οδηγώντας σε διαφορετικά αποτελέσματα από τις αιτήσεις ασύλου μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τα ποσοστά αναγνώρισης, ακόμα και όταν οι αιτούντες προέρχονται από την ίδια χώρα καταγωγής. Σημειώνονται σημαντικές διαφορές στην εφαρμογή των διατάξεων της αναδιατυπωμένης οδηγίας για την αναγνώριση όσον αφορά τον τρόπο αξιολόγησης των γεγονότων και των περιστάσεων των αιτήσεων, την αξιολόγηση των επιτόπου αιτήσεων και των εναλλακτικών λύσεων προστασίας, καθώς και την εφαρμογή των διατάξεων περί παύσης.

Επιπλέον, η οργάνωση και εφαρμογή των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής και των καταλόγων ασφαλών χωρών καταγωγής, καθώς και η αξιολόγηση της αξιοπιστίας του αιτούντος κατά την εξέταση του βάσιμου φόβου δίωξης ή σοβαρής βλάβης του, επισημαίνεται ως ένας από τους κύριους λόγους στους οποίους οφείλονται οι διαφορές στα ποσοστά αναγνώρισης στο εσωτερικό της ΕΕ. Η μελέτη καταλήγει επίσης στο συμπέρασμα ότι επιτεύχθηκε υψηλότερο επίπεδο εναρμόνισης όσον αφορά την ευθυγράμμιση του περιεχομένου των δικαιωμάτων που παρέχονται στους δικαιούχους επικουρικής προστασίας και στους πρόσφυγες (π.χ. όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, την πρόσβαση στην εκπαίδευση ή την πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη). Ωστόσο, οι πρακτικές των κρατών μελών για τη χορήγηση δικαιωμάτων σε πρόσφυγες και δικαιούχους επικουρικής προστασίας εξακολουθούν να διαφέρουν όσον αφορά τη χορήγηση αδειών διαμονής, ταξιδιωτικών εγγράφων, κοινωνικής αρωγής, το είδος και την ποιότητα των προγραμμάτων ένταξης, καθώς και τη συνδρομή για επαναπατρισμό. Οι εν λόγω διαφορές είναι, αφενός, το αποτέλεσμα των διαφορετικών ερμηνειών των διατάξεων και, αφετέρου, σχετίζονται με τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει στο εθνικό δίκαιο ορισμένες «προαιρετικές» ρήτρες - με τη μορφή προαιρετικών περιορισμών ή της δυνατότητας για ευνοϊκότερους κανόνες.

• Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Σε συνέχεια της ανακοίνωσης της 6ης Απριλίου 2016, «Μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου και προώθηση των νομικών οδών προς την Ευρώπη»²⁰, η Επιτροπή εγκαινίασε μια συζήτηση με θέμα τις εναλλακτικές επιλογές για τη μελλοντική μεταρρύθμιση των κανόνων περί ασύλου της ΕΕ.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι υπηρεσίες της Επιτροπής συζήτησαν την ανακοίνωση με τα κράτη μέλη, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) τον Μάιο, με τους συντονιστές της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τον Ιούνιο του 2016. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διεξήγαγε επίσης συζήτηση με θέμα την ανακοίνωση στη συνεδρίαση της ολομέλειάς του της 11ης Μαΐου. Ελήφθησαν επίσης γραπτές συμβολές.

Σε γενικές γραμμές, τα κράτη μέλη υποστήριξαν τον στόχο της περαιτέρω εναρμόνισης. Όσον αφορά τους τρόπους επίτευξης μεγαλύτερης σύγκλισης σε σχέση με τα ποσοστά αναγνώρισης και τα είδη του χορηγούμενου καθεστώτος προστασίας, δόθηκε έμφαση στη σημασία της πρακτικής συνεργασίας και των κατευθυντήριων γραμμών του Οργανισμού.

²⁰ COM (2016) 197 final.

Όσον αφορά την επανεξέταση του καθεστώτος προστασίας μετά τη χορήγησή του, εκφράστηκε υποστήριξη, ειδικότερα όσον αφορά την επανεξέταση που προκύπτει ως αποτέλεσμα αλλαγής στις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής σε επίπεδο ΕΕ. Ταυτόχρονα, ορισμένα κράτη μέλη προειδοποίησαν για τη διοικητική επιβάρυνση που θα μπορούσε να επέλθει αν θεσπιστεί μια γενική και ρητή υποχρέωση να διενεργείται έλεγχος παύσης κάθε φορά που ανανεώνεται μια άδεια διαμονής.

Υποστηρίχθηκε επίσης η περαιτέρω εναρμόνιση της διάρκειας των αδειών που χορηγούνται. Ωστόσο, ορισμένα κράτη μέλη επεσήμαναν ότι δεν θα πρέπει να υπονομεύεται η δυνατότητα χορήγησης αδειών διαμονής για άλλους λόγους (για λόγους νόμιμης μετανάστευσης ή για ανθρωπιστικούς λόγους) όταν παύει το καθεστώς προστασίας, καθώς και ότι είναι σημαντικό να μην υπονομεύονται αδικαιολόγητα οι προοπτικές ένταξης εξαιτίας της άποψης πως η προστασία μπορεί να είναι μόνο προσωρινή.

Όσον αφορά το επίπεδο των δικαιωμάτων που χορηγούνται στους δικαιούχους, σε γενικές γραμμές τα κράτη μέλη δεν υποστήριξαν την ιδέα της περαιτέρω διαφοροποίησης μεταξύ των δύο διεθνών καθεστώτων προστασίας. Ορισμένα κράτη μέλη ζήτησαν μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά την κοινωνική αρωγή και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ενώ άλλα υπογράμμισαν ότι υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω εναρμόνιση όσον αφορά την οικογενειακή επανένωση των δικαιούχων διεθνούς προστασίας.

Όσον αφορά τις δευτερογενείς μετακινήσεις, υποστηρίχθηκε η ενίσχυση της παροχής πληροφοριών σχετικά με την υποχρέωση του δικαιούχου να διαμείνει στο κράτος μέλος που του παρέχει προστασία, έτσι ώστε οι συνέπειες της δευτερογενούς μετακίνησης να είναι σαφείς στον δικαιούχο.

Όσον αφορά τα μέτρα ένταξης, αναφέρθηκε το ενδεχόμενο να επιβάλλεται στους δικαιούχους η υποχρέωση να συμμετέχουν στα προσφερόμενα μαθήματα γλώσσας/αγωγής του πολίτη.

Οι συντονιστές της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προειδοποίησαν για τον κίνδυνο που θα συνεπαγόταν η υποβάθμιση των προτύπων. Όσον αφορά την προτεινόμενη επανεξέταση του καθεστώτος, εκφράστηκαν ανησυχίες σχετικά με την επίδρασή της στις προοπτικές ένταξης των δικαιούχων. Υπογραμμίστηκε επίσης ότι οποιοδήποτε μέτρο ληφθεί θα πρέπει να είναι αναλογικό και σύμφωνο με την ευρωπαϊκή σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Τέλος, όσον αφορά τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας, αναφέρθηκε ότι οι δικαιούχοι θα πρέπει να δικαιούνται τη χορήγηση καθεστώτος επί μακρόν διαμενόντων στην ΕΕ (οδηγία 2003/109) πριν από την ισχύουσα περίοδο πέντε ετών, προκειμένου να απολαύουν δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας.

Σε γενικές γραμμές, οι ΜΚΟ δεν ήταν υπέρ της περαιτέρω εναρμόνισης, φοβούμενες ότι θα οδηγήσει σε υποβάθμιση των προτύπων, εξέφρασαν δε την προτίμησή τους για τη βελτιωμένη εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων και για τη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών από τον Οργανισμό. Σε περίπτωση τροποποίησης των ισχυουσών διατάξεων, οι ΜΚΟ εξέφρασαν την ανάγκη ενίσχυσης των δικαιωμάτων των αιτούντων.

Όσον αφορά τη σύγκλιση, οι ΜΚΟ δεν τάχθηκαν γενικά υπέρ της ιδέας να καταστεί υποχρεωτική η εφαρμογή της διάταξης για την εγχώρια προστασία ούτε υπέρ των σχεδίων για υποχρεωτικές επανεξετάσεις όσον αφορά την παύση, προειδοποιώντας για τις αρνητικές επιπτώσεις στις προοπτικές ένταξης και για τη δημιουργία περιττής διοικητικής επιβάρυνσης.

Όσον αφορά τα δικαιώματα, οι ΜΚΟ τάχθηκαν υπέρ της διατήρησης των δυνατοτήτων για ευνοϊκότερη μεταχείριση, όπως όσον αφορά τη διάρκεια των αδειών, καθώς και κατά τυχόν περαιτέρω διαφοροποίησης μεταξύ των καθεστώτων πρόσφυγα και επικουρικής προστασίας.

Όσον αφορά τις δευτερογενείς μετακινήσεις, οι ΜΚΟ δεν υποστήριξαν τη θέσπιση κυρώσεων, αλλά αντίθετα υπογράμμισαν την ανάγκη να κατανοηθούν καλύτερα οι λόγοι των δευτερογενών μετακινήσεων πρώτα και να εξετασθεί το ενδεχόμενο θέσπισης κινήτρων. Όσον αφορά τα σχέδια για την καλύτερη αποσαφήνιση των υποχρεώσεων των κρατών μελών σχετικά με την ενημέρωση, τάχθηκαν υπέρ αναλυτικότερων κανόνων.

Όσον αφορά την οικογενειακή επανένωση, οι ΜΚΟ υπογράμμισαν την ανάγκη εξομοίωσης των δικαιωμάτων των δικαιούχων επικουρικής προστασίας με αυτά των προσφύγων.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Εκτός από τις μελέτες της Επιτροπής για την εφαρμογή και υλοποίηση της αναδιατυπωμένης οδηγίας για την αναγνώριση, χρησιμοποιήθηκαν οι σχετικές δημοσιεύσεις της ΕΥΥΑ για την εκπόνηση της παρούσας πρότασης, ιδιαίτερα η συλλογή δεδομένων στο πλαίσιο του «μητρώου ποιότητας» για την επιλεξιμότητα και τον αποκλεισμό, καθώς και ο πρακτικός οδηγός της ΕΥΥΑ στο άρθρο 15 στοιχείο γ) και η δικαστική ανάλυση στα άρθρα 12 και 17 της αναδιατυπωμένης οδηγίας για την αναγνώριση.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Ο προτεινόμενος κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης). Ειδικότερα, ο παρών κανονισμός σκοπεί να διασφαλίσει τον πλήρη σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του δικαιώματος ασύλου των αιτούντων άσυλο και των μελών της οικογένειάς τους που τους συνοδεύουν και να προωθήσει την εφαρμογή των άρθρων του Χάρτη που αφορούν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, τον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, το δικαίωμα εκπαίδευσης, την ελευθερία του επαγγέλματος και το δικαίωμα προς εργασία, την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα ασύλου, την απαγόρευση διακρίσεων, τα δικαιώματα του παιδιού, την κοινωνική ασφάλιση και την κοινωνική αρωγή, την προστασία της υγείας, και θα πρέπει επομένως να εφαρμοστεί αναλόγως. Η πρόταση σέβεται την απαγόρευση της επαναπροώθησης, όπως διευκρινίζεται στο άρθρο 19 του Χάρτη της ΕΕ, καθώς και κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων ασύλου που αφορούν την εγχώρια προστασία. Η πρόταση ενισχύει τις διαδικαστικές εγγυήσεις, διευκρινίζοντας το βάρος της απόδειξης για τη διαθεσιμότητα της εγχώριας προστασίας φέρει η αποφαινόμενη αρχή, καθώς και ότι η αξιολόγηση πρέπει να διενεργείται αφού αποδειχθεί ότι διαφορετικά θα εφαρμόζονταν τα κριτήρια αναγνώρισης.

Η πρόταση σέβεται εξίσου τις διατάξεις περί κοινωνικής αρωγής όπως προβλέπεται στο άρθρο 34 παράγραφος 3 του Χάρτη και στο άρθρο 23 της σύμβασης της Γενεύης, όταν επιτρέπεται στα κράτη μέλη να παρέχουν ορισμένα ευεργετήματα κοινωνικής αρωγής με την προϋπόθεση της πραγματικής συμμετοχής των δικαιούχων σε μέτρα ένταξης και να επιβάλλουν όρους για τη διαμονή σε σχέση με τη χορήγηση ορισμένων κοινωνικών ευεργετημάτων, ορίζοντας ωστόσο ότι οι εν λόγω όροι μπορούν να εφαρμόζονται μόνο με στόχο να διευκολύνουν την ένταξη των δικαιούχων διεθνούς προστασίας.

Ειδικότερα, ελήφθησαν υπόψη τα δικαιώματα των γυναικών και των εμβρύων στη διάρκεια της κύησης, του τοκετού και της λοχείας. Επίσης, η πρόταση λαμβάνει υπόψη τις υποχρεώσεις των κρατών μελών δυνάμει της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την

πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης). Υπό το πρίσμα των προτάσεων της Επιτροπής για αποφάσεις του Συμβουλίου αναφορικά με την υπογραφή και τη σύναψη της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, καθώς και προκειμένου να διασφαλίζεται ένα κατάλληλο επίπεδο προστασίας για τις γυναίκες που χρήζουν διεθνούς προστασίας και οι οποίες έχουν υποστεί βία με βάση το φύλο, θα πρέπει να υιοθετηθεί μια προσέγγιση που θα λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου κατά την ερμηνεία και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, η οποία θα πρέπει να απαιτείται σε κάθε περίπτωση μετά τη σύναψη της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης από την ΕΕ.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η παρούσα πρόταση δεν συνεπάγεται ούτε οικονομική ούτε διοικητική επιβάρυνση για την Ένωση. Επομένως, δεν έχει κανέναν αντίκτυπο στον προϋπολογισμό της Ένωσης.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Παρακολούθηση, αξιολόγηση και ρυθμίσεις περί υποβολής εκθέσεων**

Η Επιτροπή θα υποβάλλει εκθέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του και κάθε πέντε έτη στη συνέχεια. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αποστέλλουν συναφείς πληροφορίες σχετικά με τη σύνταξη της εν λόγω έκθεσης στην Επιτροπή και στον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο. Ο Οργανισμός θα παρακολουθεί επίσης τη συμμόρφωση των κρατών μελών με τον παρόντα κανονισμό μέσω του μηχανισμού παρακολούθησης, η θέσπιση του οποίου προτάθηκε από την Επιτροπή στην αναθεώρηση της εντολής της προς τον Οργανισμό.²¹

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Προτείνεται η αντικατάσταση της ισχύουσας αναδιατυπωμένης οδηγίας για την αναγνώριση με κανονισμό. Ωστόσο, το περιεχόμενο της οδηγίας τροποποιείται μόνο α) λαμβανομένων υπόψη των πολιτικών στόχων που παρατίθενται στο σημείο 1, β) στον βαθμό που κρίθηκε απαραίτητο για να προσαρμοστεί η γλώσσα του έτσι ώστε να είναι δυνατή η άμεση εφαρμογή του και γ) στον βαθμό που ενδεχομένως απαιτείται η αποσαφήνιση των ισχυουσών διατάξεων υπό το πρίσμα της σχετικής νομολογίας. Κατά συνέπεια, οι παρακάτω διευκρινίσεις αφορούν μόνο τις διατάξεις εκείνες στις οποίες εισάγονται ουσιαστικές αλλαγές σε σύγκριση με την ισχύουσα αναδιατυπωμένη οδηγία για την αναγνώριση.

1. Περαιτέρω εναρμόνιση των κοινών κριτηρίων για την αναγνώριση των αιτούντων διεθνή προστασία

Άρθρο 3 -Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής

Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού παραμένει διπλό: αφενός, η θέσπιση των απαιτήσεων για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας και, αφετέρου, η θέσπιση του περιεχομένου της παρεχόμενης διεθνούς

²¹ COM (2016) 271 final.

προστασίας. Δεδομένου ότι η επιλογή του νομικού μέσου της παρούσας πρότασης είναι ο κανονισμός, δεν υφίσταται πλέον διάταξη που επιτρέπει στα κράτη μέλη να παρέχουν ευνοϊκότερη μεταχείριση. Ωστόσο, το άρθρο 3 παράγραφος 2 ορίζει ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να χορηγούν εθνικό ανθρωπιστικό καθεστώς σε όσους δεν πληρούν τα κριτήρια του παρόντος κανονισμού. Επιπλέον, σε μια αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη διευκρινίζεται ότι τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίσουν εθνικά μέτρα πέραν των ρυθμίσεων του τρέχοντος κανονισμού, αλλά μόνο με τρόπο που δεν υπονομεύει την εφαρμογή των διατάξεών του.

Άρθρο 4 -Αξιολόγηση των στοιχείων

Το άρθρο 4 παράγραφος 1 θεσπίζει την υποχρέωση του αιτούντος διεθνή προστασία να τεκμηριώσει την αίτησή του· κατά συνέπεια, ο αιτών υποχρεούται ρητά να παράσχει όλα τα στοιχεία που διαθέτει, να συνεργαστεί και - αντανakλώντας τις σχετικές διατάξεις της πρότασης σχετικά με το σύστημα του Δουβλίνου²² και αυτές τις πρότασης για τον κανονισμό για τις διαδικασίες ασύλου - να διαμείνει στο έδαφος του κράτους μέλους σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Άρθρο 5- Ανάγκες παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες ανακύπτουν επιτόπου

Το άρθρο 5 παράγραφος 3 επεκτείνεται έτσι ώστε να επιτρέπει στα κράτη μέλη να μην χορηγούν καθεστώς επικουρικής προστασίας ή καθεστώς πρόσφυγα, σε περίπτωση που ένας αιτών διεθνή προστασία υποβάλει περαιτέρω αίτηση με βάση τις περιστάσεις που ο ίδιος προκάλεσε εσκεμμένως μετά την αναχώρησή του από τη χώρα καταγωγής.

Άρθρο 8- Εγχώρια προστασία

Το άρθρο 8 παράγραφος 1 προβλέπει νέα υποχρέωση για να αξιολογείται η δυνατότητα εγχώριας προστασίας, καθώς και αν πληρούνται οι προϋποθέσεις έτσι ώστε ο αιτών να μπορεί νόμιμα και με ασφάλεια να ταξιδέψει και να γίνει δεκτός και να μπορεί λογικά να αναμένεται ότι θα εγκατασταθεί σε άλλο τμήμα της χώρας καταγωγής, προκειμένου να προσδιοριστεί ότι ο αιτών δεν χρήζει διεθνούς προστασίας. Εκτός από τη θέσπιση της υποχρέωσης που σχετίζεται με την αξιολόγηση της εγχώριας προστασίας, προστέθηκαν επίσης διασφαλίσεις με το άρθρο 8 παράγραφος 4 για την αποσαφήνιση του τρόπου αξιολόγησης της αίτησης ασύλου εν προκειμένω.

Άρθρο 10- Λόγοι δίωξης

Σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης²³ το άρθρο 10 παράγραφος 3 διευκρινίζει ότι μια αποφαινόμενη αρχή δεν μπορεί ευλόγως να αναμένει από έναν αιτούντα να συμπεριφερθεί διακριτικά ή να απέχει από ορισμένες πρακτικές, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η εν λόγω συμπεριφορά ή οι πρακτικές αποτελούν εγγενή στοιχεία της ταυτότητάς του, προκειμένου να αποφύγει τον κίνδυνο δίωξης στην χώρα καταγωγής του.

Άρθρο 12–Αποκλεισμός από το καθεστώς πρόσφυγα

Προστίθενται αναλυτικότερες διατάξεις στο άρθρο 12 παράγραφος 5 με βάση τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁴ προκειμένου να διευκρινιστεί ότι η διάπραξη

²² COM (2016) 27 final.

²³ C-199/12.

²⁴ C-57/09.

ορισμένων εγκλημάτων (ιδιαίτερα σκληρές πράξεις και τρομοκρατικές πράξεις) συνιστά τη βάση για τον αποκλεισμό από το καθεστώς πρόσφυγα ακόμα και αν διαπράχθηκαν με πολιτικό στόχο.

Το άρθρο 12 παράγραφος 6 επίσης διευκρινίζει, με βάση το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁵ ότι ο αποκλεισμός από το καθεστώς πρόσφυγα εξαρτάται αποκλειστικά από το αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και δεν μπορεί να υπόκειται σε οποιαδήποτε πρόσθετη αξιολόγηση της αναλογικότητας.

2. Μεγαλύτερη σύγκλιση των αποφάσεων περί ασύλου σε όλη την ΕΕ, μέσω της θέσπισης υποχρέωσης για τις αποφαινόμενες αρχές των κρατών μελών να λαμβάνουν υπόψη τις οδηγίες του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο

Άρθρο 7- Υπεύθυνοι προστασίας

Ως μέσο για την επίτευξη μεγαλύτερης σύγκλισης στις πρακτικές λήψης αποφάσεων περί ασύλου σε όλη την ΕΕ, οσάκις τα κράτη μέλη αξιολογούν εάν διεθνής οργάνωση ελέγχει ένα κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του, το άρθρο 7 παράγραφος 3 θεσπίζει την υποχρέωση των αποφαινόμενων αρχών να βασίζονται στις οδηγίες της Ένωσης, ιδιαίτερα στην κοινή ανάλυση και τις οδηγίες για την κατάσταση στη χώρα καταγωγής που προβλέπονται από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και τα ευρωπαϊκά δίκτυα σχετικά με τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής. Η πρόταση για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (άρθρα 8 και 10 του κανονισμού²⁶ προβλέπει την αρμοδιότητα έκδοσης τέτοιου είδους κοινής ανάλυσης και οδηγιών, στις οποίες στη συνέχεια παραπέμπει το άρθρο 7 παράγραφος 3. (στο εξής: οδηγίες του Οργανισμού).

Άρθρο 8- Εγχώρια προστασία

Προκειμένου να διασφαλίζεται η σύγκλιση των αποφάσεων περί ασύλου που σχετίζονται με την εγχώρια προστασία, παρόμοια με την τεχνική που χρησιμοποιείται στο άρθρο 7 παράγραφος 3, οι αποφαινόμενες αρχές των κρατών μελών υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη, μεταξύ άλλων πληροφοριών, τις οδηγίες του Οργανισμού.

Άρθρα 11 και 17 –Παύση του καθεστώτος πρόσφυγα και του καθεστώτος επικουρικής προστασίας

Το άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχείο β), όσον αφορά την παύση του καθεστώτος πρόσφυγα, καθώς και το άρθρο 17 παράγραφος 2 στοιχείο β), όσον αφορά το καθεστώς επικουρικής προστασίας, προβλέπουν την υποχρέωση των αποφαινόμενων αρχών να βασίζονται στις οδηγίες του Οργανισμού όταν αξιολογούν αν οι πρόσφυγες και οι δικαιούχοι επικουρικής προστασίας, αντίστοιχα, δεν δικαιούνται πλέον το καθεστώς επικουρικής προστασίας που τους έχει χορηγηθεί.

3. Θέσπιση συστηματικών και τακτικών επανεξετάσεων

Άρθρα 14 και 20 - Ανάκληση, τερματισμός ή άρνηση ανανέωσης του καθεστώτος πρόσφυγα και του καθεστώτος επικουρικής προστασίας, αντίστοιχα

²⁵ C-57/09.

²⁶ COM(2016)271 final.

Το άρθρο 14 παράγραφος 1 και το Άρθρο 20 παράγραφος 1 υποχρεώνουν τις αποφαινόμενες αρχές να ανακαλούν, να τερματίζουν ή να αρνούνται να ανανεώσουν το καθεστώς όταν παύσει η ανάγκη προστασίας ή όταν ισχύσουν οι λόγοι αποκλεισμού από το καθεστώς μετά την παροχή της προστασίας. Κατά συνέπεια, η επανεξέταση του καθεστώτος απαιτείται προκειμένου να ελέγχεται αν εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια επιλεξιμότητας (φόβος δίωξης, αδιάκριτη άσκηση βίας).

Άρθρα 15 και 21 - Επανεξέταση του καθεστώτος πρόσφυγα και του καθεστώτος επικουρικής προστασίας, αντίστοιχα

Η πρόταση ορίζει τα εναύσματα για τις εν λόγω επανεξετάσεις, ένα ουσιαστικό και ένα άλλο που εξασφαλίζει τον τακτικό χαρακτήρα τους. Κατά συνέπεια, προτείνεται να επιβάλλεται η υποχρέωση στις αποφαινόμενες αρχές να διενεργούν τις εν λόγω επανεξετάσεις, όταν υπάρχει σημαντική συναφής αλλαγή στη χώρα καταγωγής η οποία αποτυπώνεται σε έγγραφα σε επίπεδο ΕΕ· δηλ.: στις οδηγίες του Οργανισμού (άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο α) και άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχείο α)) και όταν ανανεώνουν τις άδειες διαμονής για πρώτη φορά για τους πρόσφυγες και για πρώτη και δεύτερη φορά για τους δικαιούχους επικουρικής προστασίας (άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο β) και άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχείο β)). Οι εν λόγω επανεξετάσεις δεν θα πρέπει να επιφέρουν πρόσθετη διοικητική επιβάρυνση για τις εθνικές διοικήσεις, δεδομένου ότι είναι επαρκώς στοχοθετημένες και προβλέπονται για καταστάσεις στις οποίες πρέπει σε κάθε περίπτωση να ληφθεί μια απόφαση για την ανανέωση της άδειας διαμονής -ή σε περιπτώσεις όπου αναφέρεται μια σημαντική αλλαγή στην κατάσταση σε μια συγκεκριμένη χώρα καταγωγής. Επομένως, η παρούσα πρόταση θα επιτύχει υψηλότερο επίπεδο εναρμόνισης και ελέγχου, αποφεύγοντας παράλληλα τη δημιουργία περιττής επιβάρυνσης για τα κράτη μέλη.

Προτείνεται περίοδος χάριτος τριών μηνών (στο άρθρο 14 παράγραφος 5 και στο άρθρο 20 παράγραφος 3), σε περίπτωση ανάκλησης του καθεστώτος λόγω αλλαγής στις περιστάσεις έτσι ώστε το άτομο να έχει τη δυνατότητα να επιχειρήσει να αλλάξει το καθεστώς του αν αυτό δικαιολογείται από άλλους λόγους (οικογένεια, εργασία, σπουδές, ανθρωπιστικοί λόγοι, κλπ.).

4. Αντιμετώπιση δευτερογενών μετακινήσεων, μέσω της αποσαφήνισης των υποχρεώσεων ενός δικαιούχου να παραμείνει στο κράτος μέλος που του παρέχει προστασία και της πρόβλεψης πρόσθετων αντικινήτρων μέσω της τροποποίησης της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες.

Άρθρο 29 - Μετακίνηση στο εσωτερικό της Ένωσης

Το άρθρο 29 προβλέπει ότι, κατά κανόνα, ένας δικαιούχος διεθνούς προστασίας είναι υποχρεωμένος να διαμένει στα κράτη μέλη που παρείχαν προστασία και, σε συνδυασμό με το άρθρο 44, προβλέπει αντικίνητρα αν ο δικαιούχος εντοπιστεί σε άλλο κράτος μέλος στο οποίο δεν κατέχει δικαίωμα διαμονής ή παραμονής. Το άρθρο 29 παράγραφος 2 παραπέμπει στις προτεινόμενες διατάξεις του κανονισμού για το σύστημα του Δουβλίνου (άρθρο 20 παράγραφος 1 στοιχείο ε)) εν προκειμένω. Επιπλέον, προτείνεται να τροποποιηθεί η οδηγία 2003/109/ΕΚ για τους επί μακρόν διαμένοντες και να προβλέπεται ότι η περίοδος πέντε ετών μετά την παρέλευση της οποίας οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας δικαιούνται τη χορήγηση του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντα θα ξεκινά εκ νέου κάθε φορά που ο δικαιούχος εντοπίζεται σε άλλο κράτος μέλος από αυτό που του παρείχε διεθνή προστασία, χωρίς να κατέχει δικαίωμα διαμονής ή παραμονής εκεί σύμφωνα με το σχετικό εθνικό ή ενωσιακό δίκαιο. Αναμένεται ότι το εν λόγω προτεινόμενο μέτρο θα αποτελέσει κίνητρο για τους

δικαιούχους διεθνούς προστασίας για να συμμορφώνονται με τους κανόνες και να αποφεύγουν τις μη εξουσιοδοτημένες δευτερογενείς μετακινήσεις, καθώς διαφορετικά θα διέτρεχαν τον κίνδυνο να παραταθεί η περίοδος αναμονής για την απόκτηση του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος και του σχετικού δικαιώματος κινητικότητας στο εσωτερικό της ΕΕ.

Το άρθρο 29 επιβεβαιώνει επίσης ότι οι συναφείς διατάξεις της συμφωνίας του Σένγκεν επιτρέπουν στον δικαιούχο να διαμείνει - όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 21 της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν - σε διαφορετικό κράτος μέλος που εφαρμόζει πλήρως το κεκτημένο του Σένγκεν για μια περίοδο 90 ημερών στη διάρκεια μιας οποιασδήποτε περιόδου 180 ημερών. Επιπλέον, το άρθρο διευκρινίζει επίσης ότι ο δικαιούχος μπορεί να υποβάλει αίτηση διαμονής σε διαφορετικό κράτος μέλος δυνάμει άλλων ισχυόντων κανόνων της ΕΕ (όπως προτείνεται στην πρόταση σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλών δεξιοτήτων²⁷) ή αν το επιτρέπουν οι εθνικοί κανόνες των κρατών μελών.

Άρθρο 24 - Ενημέρωση

Το άρθρο 24 προβλέπει βελτιωμένους κανόνες για την ενημέρωση, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας είναι ενήμερος για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, ιδιαίτερα όσον αφορά τις διατάξεις για τη μετακίνηση στο εσωτερικό της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτό, προτείνεται μια εκτελεστική πράξη για τη θέσπιση ενιαίων κανόνων σχετικά με το περιεχόμενο και τη μορφή των πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται σε όλη την ΕΕ.

5. Περαιτέρω εναρμόνιση των δικαιωμάτων των δικαιούχων διεθνούς προστασίας

Άρθρο 22 - Γενικοί κανόνες

Το κεφάλαιο VII προβλέπει το περιεχόμενο της προστασίας και παρουσιάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις σε τρία τμήματα: γενικές διατάξεις, δικαιώματα που σχετίζονται με τη διαμονή και δικαιώματα που σχετίζονται με την ένταξη. Οι αλλαγές προβλέπουν μεγαλύτερη εναρμόνιση παρέχοντας ενιαίους κανόνες, με ιδιαίτερη έμφαση στις άδειες διαμονής και τα ταξιδιωτικά έγγραφα, και αποσαφηνίζουν το πεδίο εφαρμογής των δικαιωμάτων στα οποία παρέχεται πρόσβαση, με ιδιαίτερα έμφαση στα κοινωνικά δικαιώματα.

Αν και η αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα είναι πράξη με αναγνωριστικό χαρακτήρα, στο άρθρο 22 παράγραφος 3 διευκρινίζεται ότι η χορήγηση ορισμένων δικαιωμάτων (πρόσβαση στην απασχόληση και στην κοινωνική ασφάλιση) μπορεί να προϋποθέτει την ύπαρξη άδειας διαμονής.

Άρθρο 25 - Οικογενειακή ενότητα

Όσον αφορά την οικογενειακή ενότητα (άρθρο 25), το πεδίο εφαρμογής των μελών οικογένειας επεκτείνεται έτσι ώστε να αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα που συνθέτουν οι τρέχουσες μεταναστευτικές τάσεις, σύμφωνα με την οποία οι αιτούντες συχνά καταφθάνουν στο έδαφος των κρατών μελών μετά από παρατεταμένη περίοδο διέλευσης. Η αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη σχετικά με την οικογενειακή ενότητα διευκρινίζει ότι οι εν λόγω διατάξεις είναι *lex specialis* όσον αφορά τους κανόνες της οδηγίας για την οικογενειακή επανένωση.

²⁷

COM(2016) 378 final.

Άρθρο 26 - Άδειες διαμονής

Όσον αφορά τις άδειες διαμονής, το άρθρο 26 προβλέπει μια νέα ρητή εναρμόνιση όσον αφορά τόσο την περίοδο ισχύος όσο και τον τύπο της άδειας διαμονής, διατηρώντας ωστόσο τη διαφορά μεταξύ των δικαιούχων επικουρικής προστασίας και των προσφύγων. Η άδεια διαμονής για την επικουρική προστασία θα ισχύει για 1 έτος με δυνατότητα ανανέωσης για 2 έτη (τύπος 1+2+2 έτη), ενώ η άδεια διαμονής για πρόσφυγες θα ισχύει για 3 έτη με δυνατότητα ανανέωσης για 3 έτη (τύπος 3+3+3 έτη).

Άρθρο 27 - Ταξιδιωτικό έγγραφο

Προτείνεται επίσης η εναρμόνιση των ελάχιστων χαρακτηριστικών ασφάλειας και βιομετρικών στοιχείων των ταξιδιωτικών εγγράφων δυνάμει του άρθρου 27, με τη θέσπιση υποχρέωσης για τα κράτη μέλη να εκδίδουν ταξιδιωτικά έγγραφα με ελάχιστη ισχύ ενός έτους, με αποτέλεσμα τα εν λόγω ταξιδιωτικά έγγραφα να εμπίπτουν στους κανόνες τεχνικής εναρμόνισης του κανονισμού αριθ. 2252/2004.

Άρθρο 28 - Ελεύθερη κυκλοφορία εντός του κράτους μέλους

Όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία εντός ενός κράτους μέλους, το άρθρο 28 παράγραφος 2 κωδικοποιεί τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁸ εισάγοντας τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να θεσπίζουν προϋποθέσεις για τη διαμονή σε περίπτωση που οι εν λόγω προϋποθέσεις είναι απαραίτητες για τη διευκόλυνση της ένταξης.

Άρθρο 30 - Πρόσβαση στην απασχόληση

Το άρθρο για την πρόσβαση στην απασχόληση (άρθρο 30) αποσαφηνίζει περαιτέρω τα δικαιώματα ίσης μεταχείρισης που σχετίζονται με την απασχόληση, διευκρινίζοντας τα συλλογικά εργασιακά δικαιώματα που προστίθενται, καθώς και την υγεία και ασφάλεια στον χώρο εργασίας, διατυπώνει δε καλύτερα την υποχρέωση του κράτους μέλους περί διευκόλυνσης.

Άρθρο 32 - Πρόσβαση στις διαδικασίες για την αναγνώριση τίτλων και επικύρωση δεξιοτήτων

Οι διατάξεις για την αναγνώριση τίτλων (άρθρο 32 παράγραφοι 1 και 2), την ίση μεταχείριση και την υποχρέωση της διευκόλυνσης διατυπώνονται καλύτερα, όσον αφορά δε την επικύρωση δεξιοτήτων, η υποχρέωση περί ίσης μεταχείρισης παρουσιάζεται ξεχωριστά για να υπογραμμίσει τη διαφορά μεταξύ των δύο προγραμμάτων.

Άρθρο 33 - Κοινωνική ασφάλιση

Το πεδίο εφαρμογής της κοινωνικής ασφάλισης διευκρινίζεται με σκοπό τη νομική σαφήνεια μέσω παραπομπής στον κανονισμό για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης (άρθρο 2 παράγραφος 17)).

6. Ενίσχυση των κινήτρων ένταξης για τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας

Άρθρο 34 - Κοινωνική αρωγή

²⁸Υπόθεση C-443/14.

Η κοινωνική αρωγή ορίζεται πλέον στο άρθρο 2 παράγραφος 18 με βάση τη νομολογία²⁹. Η τρέχουσα δυνατότητα περιορισμού της παροχής κοινωνικής αρωγής στα βασικά ευεργετήματα όσον αφορά τους δικαιούχους επικουρικής προστασίας διατηρείται. Τα βασικά ευεργετήματα πρέπει να γίνονται κατανοητά υπό την έννοια ότι καλύπτουν τουλάχιστον την ελάχιστη στήριξη του εισοδήματος, την αρωγή σε περίπτωση ασθένειας ή κύησης και γονικής μέριμνας αν τα εν λόγω ευεργετήματα υπάρχουν και χορηγούνται σε υπηκόους.

Επιπλέον των εν λόγω περιορισμών, ως μέτρο για την παροχή κινήτρων ένταξης, προτείνεται στο άρθρο 34 να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να παρέχουν ορισμένα ευεργετήματα κοινωνικής αρωγής με την προϋπόθεση της πραγματικής συμμετοχής των δικαιούχων σε μέτρα ένταξης για όλους τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας.

Άρθρο 38 - Πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης

Κατά συνέπεια, ως αντίστοιχο μέτρο, στο άρθρο 38 θεσπίζεται η δυνατότητα υποχρέωσης των δικαιούχων να συμμετέχουν σε μέτρα ένταξης. Ωστόσο, όταν οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας υποχρεώνονται να συμμετέχουν πραγματικά σε μέτρα ένταξης σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ατομικές δυσχέρειες³⁰.

²⁹ Υπόθεση C-140/12.

³⁰ Υπόθεση C-579/13.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας και για την τροποποίηση της οδηγίας του Συμβουλίου 2003/109/ΕΚ, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι επί μακρόν διαμένοντες

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 78 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β) και το άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχείο α),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Προβλέπεται μια σειρά ουσιαστικών αλλαγών στην οδηγία 2011/95/ΕΕ της 13ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας³¹ (αναδιατύπωση). Προκειμένου να εξασφαλιστεί η εναρμόνιση και η μεγαλύτερη σύγκλιση στις αποφάσεις περί ασύλου, καθώς και όσον αφορά το περιεχόμενο της διεθνούς προστασίας, προκειμένου να μειωθούν τα κίνητρα μετακίνησης στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των δικαιούχων διεθνών προστασίας, η εν λόγω οδηγία θα πρέπει να καταργηθεί και να αντικατασταθεί από κανονισμό.
- (2) Μια κοινή πολιτική ασύλου, συμπεριλαμβανομένου ενός Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (ΚΕΣΑ) με βάση την πλήρη και συνολική εφαρμογή της σύμβασης της Γενεύης, της 28ης Ιουλίου 1951, όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967 (στο εξής: σύμβαση της Γενεύης), αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προοδευτική εγκαθίδρυση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,

³¹ ΕΕ L 337 της 20.12.2011, σ. 9.

ανοικτού σε εκείνους οι οποίοι, αναγκασμένοι από τις περιστάσεις, αναζητούν νομίμως προστασία στην Ένωση. Η εν λόγω πολιτική θα πρέπει να διέπεται από την αρχή της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών της επιπτώσεων.

- (3) Το ΚΕΣΑ βασίζεται σε κοινές απαιτήσεις για τις διαδικασίες ασύλου, για την αναγνώριση και την προστασία που παρέχονται σε επίπεδο Ένωσης, για τις συνθήκες υποδοχής, καθώς και σε ένα σύστημα προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τους αιτούντες άσυλο. Παρά την πρόοδο που επιτεύχθηκε μέχρι τώρα όσον αφορά την προοδευτική ανάπτυξη του ΚΕΣΑ, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τους τύπους των διαδικασιών που χρησιμοποιούνται, τα ποσοστά αναγνώρισης, τον τύπο της χορηγούμενης προστασίας, το επίπεδο των υλικών συνθηκών υποδοχής και τα ευεργετήματα που παρέχονται στους αιτούντες και στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας. Οι εν λόγω διαφορές αποτελούν σημαντικά κίνητρα για δευτερογενείς μετακινήσεις και υπονομεύουν τον στόχο να διασφαλιστεί ότι όλοι οι αιτούντες απολαύουν ίση μεταχείριση όπου και αν υποβάλλουν αίτηση στην Ένωση.
- (4) Στην ανακοίνωσή της 6ης Απριλίου 2016,³² η Επιτροπή παρουσίασε τις επιλογές της για τη βελτίωση του ΚΕΣΑ, δηλαδή την καθιέρωση ενός βιώσιμου και δίκαιου συστήματος προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τους αιτούντες άσυλο, την ενίσχυση του συστήματος Eurodac, την επίτευξη μεγαλύτερης σύγκλισης στο σύστημα ασύλου της ΕΕ και την αποφυγή δευτερογενών μετακινήσεων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και μια νέα εντολή για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο. Η εν λόγω ανακοίνωση ευθυγραμμίζεται με τις προσκλήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 18-19 Φεβρουαρίου 2016³³ για την επίτευξη προόδου προς την κατεύθυνση της μεταρρύθμισης του υφιστάμενου πλαισίου της ΕΕ προκειμένου να εξασφαλίζεται μια ανθρώπινη και αποδοτική πολιτική ασύλου. Προτείνει επίσης μελλοντικές δράσεις σύμφωνα με την ολιστική προσέγγιση για τη μετανάστευση που εισηγήθηκε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στην έκθεση ιδίας πρωτοβουλίας του στις 12 Απριλίου 2016.
- (5) Για την καλύτερη λειτουργία του ΚΕΣΑ, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος του Δουβλίνου, θα πρέπει να σημειωθεί σημαντική πρόοδος αναφορικά με τη σύγκλιση των εθνικών συστημάτων ασύλου, με ιδιαίτερη αναφορά στα διαφορετικά ποσοστά αναγνώρισης και το είδος του καθεστώτος προστασίας στα επιμέρους κράτη μέλη. Επιπλέον, οι κανόνες για την επανεξέταση του καθεστώτος θα πρέπει να ενισχυθούν προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι η προστασία χορηγείται μόνο σε όσους την έχουν ανάγκη και για όσον χρόνο χρειάζεται. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να αποφεύγονται οι διαφορετικές πρακτικές όσον αφορά τη διάρκεια των αδειών διαμονής, τα δε δικαιώματα που χορηγούνται στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας θα πρέπει να αποσαφηνιστούν και να εναρμονιστούν περαιτέρω.
- (6) Κατά συνέπεια, απαιτείται ένας κανονισμός που θα εξασφαλίζει περισσότερο συνεκτικό επίπεδο εναρμόνισης σε όλη την Ένωση και θα παρέχει υψηλότερο επίπεδο ασφάλειας δικαίου και διαφάνειας.

³² COM (2016) 197 final.

³³ EUCO 19.02.2016, SN 1/16.

- (7) Κύριος στόχος του παρόντος κανονισμού είναι η διασφάλιση, αφενός, ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν κοινά κριτήρια για τον προσδιορισμό των προσώπων που χρήζουν όντως διεθνούς προστασίας και, αφετέρου, ότι τα εν λόγω πρόσωπα έχουν πρόσβαση σε ένα κοινό σύνολο δικαιωμάτων σε όλα τα κράτη.
- (8) Η περαιτέρω προσέγγιση των κανόνων για την αναγνώριση και το περιεχόμενο των καθεστώτων πρόσφυγα και επικουρικής προστασίας θα συμβάλλει επιπλέον στον περιορισμό των δευτερογενών μετακινήσεων των αιτούντων διεθνή προστασία και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας μεταξύ των κρατών μελών, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι εν λόγω μετακινήσεις ενδέχεται να έχουν προκληθεί από τυχόν διαφορές στα εθνικά νομικά μέτρα που λαμβάνονται για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για την αναγνώριση η οποία αντικαθίσταται από τον παρόντα κανονισμό.
- (9) Ο παρών κανονισμός δεν ισχύει για άλλα εθνικά καθεστάτα που χορηγούνται για ανθρωπιστικούς λόγους από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας σε όσους δεν πληρούν τα κριτήρια για το καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας. Τα εν λόγω καθεστάτα, αν χορηγηθούν, πρέπει να χορηγούνται με τρόπο που δεν συνεπάγεται κίνδυνο σύγχυσης με τη διεθνή προστασία.
- (10) Στους υποψηφίους των οποίων η επανεγκατάσταση γίνεται αποδεκτή θα πρέπει να παρέχεται διεθνής προστασία. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού σχετικά με το περιεχόμενο της διεθνούς προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για την αποθάρρυνση των δευτερογενών μετακινήσεων.
- (11) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης). Ειδικότερα, ο παρών κανονισμός σκοπεί να διασφαλίσει τον πλήρη σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του δικαιώματος ασύλου των αιτούντων άσυλο και των μελών της οικογένειάς τους που τους συνοδεύουν και να προωθήσει την εφαρμογή των άρθρων του Χάρτη που αφορούν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, τον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, το δικαίωμα εκπαίδευσης, την ελευθερία του επαγγέλματος και το δικαίωμα προς εργασία, την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα ασύλου, την απαγόρευση διακρίσεων, τα δικαιώματα του παιδιού, την κοινωνική ασφάλιση και την κοινωνική αρωγή, την προστασία της υγείας, και θα πρέπει επομένως να εφαρμοστεί αναλόγως.
- (12) Όσον αφορά τη μεταχείριση των προσώπων που εμπίπτουν στον παρόντα κανονισμό, τα κράτη μέλη δεσμεύονται από υποχρεώσεις που υπέχουν από πράξεις διεθνούς δικαίου στις οποίες είναι μέρη, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένα εκείνων που απαγορεύουν τις διακρίσεις.
- (13) Οι πόροι του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να δοθεί η δέουσα στήριξη στις προσπάθειες των κρατών μελών κατά την υλοποίηση των απαιτήσεων που ορίζονται από τον κανονισμό, ιδίως σε εκείνα τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν ειδικές και δυσανάλογες πιέσεις στα συστήματα ασύλου τους, λόγω ιδίως της γεωγραφικής τους θέσης ή της δημογραφικής τους κατάστασης.

- (14) Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο θα πρέπει να παρέχει τη δέουσα στήριξη για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, ιδιαίτερα παρέχοντας εμπειρογνώμονες που θα συνδράμουν τις αρχές των κρατών μελών να λαμβάνουν, να καταχωρούν και να εξετάζουν αιτήσεις διεθνούς προστασίας, παρέχοντας επικαιροποιημένες πληροφορίες για τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής, καθώς και άλλες κατευθυντήριες γραμμές και εργαλεία. Κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, οι αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα επιχειρησιακά πρότυπα, τις ενδεικτικές κατευθυντήριες γραμμές και τις βέλτιστες πρακτικές που αναπτύσσονται από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο [στο εξής: Οργανισμός]. Κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, οι αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ιδιαίτερα τις πληροφορίες, τις εκθέσεις, την κοινή ανάλυση και τις οδηγίες για την κατάσταση στις χώρες καταγωγής που αναπτύσσονται σε επίπεδο Ένωσης από τον Οργανισμό και τα ευρωπαϊκά δίκτυα σχετικά με τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού³⁴.
- (15) Κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, το «μείζον συμφέρον του παιδιού» θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1989 για τα δικαιώματα του παιδιού. Κατά την αξιολόγηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού, οι αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να λάβουν ιδίως υπόψη τους την αρχή της οικογενειακής ενότητας, την ευημερία και την κοινωνική ανάπτυξη του ανηλίκου, ζητήματα ασφάλειας και προστασίας και τις απόψεις του ανηλίκου ανάλογα με την ηλικία του και την ωριμότητά του.
- (16) Η έννοια των μελών οικογένειας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις διάφορες ειδικές περιστάσεις εξάρτησης και την ιδιαίτερη προσοχή που πρέπει να δίδεται στο μείζον συμφέρον του παιδιού. Θα πρέπει επίσης να αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα που συνθέτουν οι τρέχουσες μεταναστευτικές τάσεις, σύμφωνα με την οποία οι αιτούντες συχνά καταφθάνουν στο έδαφος των κρατών μελών μετά από παρατεταμένη περίοδο διέλευσης. Η εν λόγω έννοια θα πρέπει επομένως να περιλαμβάνει τις οικογένειες που δημιουργούνται εκτός της χώρας καταγωγής, αλλά πριν από την άφιξή τους στο έδαφος του κράτους μέλους.
- (17) Ο παρών κανονισμός δεν θίγει το πρωτόκολλο σχετικά με το δικαίωμα ασύλου των υπηκόων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και στη ΣΛΕΕ.
- (18) Η αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα είναι πράξη με αναγνωριστικό χαρακτήρα.
- (19) Οι διαβουλεύσεις με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες μπορεί να παρέχουν πολύτιμες οδηγίες προς τις αρχές των κρατών μελών για τη χορήγηση ή μη του καθεστώτος πρόσφυγα σύμφωνα με το άρθρο 1 της σύμβασης της Γενεύης.
- (20) Είναι σκόπιμη η θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για τον ορισμό και το περιεχόμενο του καθεστώτος πρόσφυγα, ούτως ώστε οι αρμόδιοι εθνικοί φορείς των κρατών μελών να καθοδηγούνται κατά την εφαρμογή της σύμβασης της Γενεύης.

³⁴

COM(2016)271 final.

- (21) Είναι αναγκαίο να θεσπισθούν κοινά κριτήρια για την αναγνώριση των αιτούντων άσυλο ως προσφύγων κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης της Γενεύης.
- (22) Ειδικότερα, είναι αναγκαίο να καθιερωθεί κοινή αντίληψη των εννοιών της επιτόπου ανακύπτουσας ανάγκης παροχής προστασίας, των πηγών βλάβης ή προστασίας, της εγχώριας προστασίας και της δίωξης, περιλαμβανομένων των λόγων δίωξης.
- (23) Προστασία μπορεί να παρέχεται, στις περιπτώσεις που υπάρχει βούληση και δυνατότητα παροχής προστασίας, είτε από το κράτος, είτε από ομάδες ή οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων διεθνών οργανισμών, που πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού και ελέγχουν περιοχή ή ευρύτερο χώρο εντός του εδάφους του κράτους. Η προστασία αυτή θα πρέπει να είναι αποτελεσματική και όχι προσωρινή.
- (24) Ο αιτών θα πρέπει να έχει όντως πρόσβαση στην εγχώρια προστασία κατά δίωξης ή σοβαρής βλάβης σε τμήμα της χώρας καταγωγής όπου μπορεί νόμιμα και με ασφάλεια να ταξιδέψει, να γίνει δεκτός και να μπορεί λογικά να αναμένεται να εγκατασταθεί. Η αξιολόγηση του κατά πόσον υπάρχει η εν λόγω εγχώρια προστασία θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της αξιολόγησης της αίτησης διεθνούς προστασίας και θα πρέπει να διενεργείται αφού αποδειχθεί από την αποφαινόμενη αρχή ότι διαφορετικά θα εφαρμόζονταν τα κριτήρια αναγνώρισης. Το βάρος απόδειξης της διαθεσιμότητας της εγχώριας προστασίας θα πρέπει να φέρει η αποφαινόμενη αρχή.
- (25) Στις περιπτώσεις που το κράτος ή τα όργανα του κράτους είναι οι υπεύθυνοι της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης, θα πρέπει να τεκμαίρεται ότι δεν παρέχεται ουσιαστική προστασία στον αιτούντα. Όταν ο αιτών είναι ασυνόδευτος ανήλικος, η παροχή κατάλληλης φροντίδας και η πρόβλεψη ρυθμίσεων για την επιμέλειά του, οι οποίες είναι προς το μείζον συμφέρον του ασυνόδευτου ανηλίκου, θα πρέπει να αποτελούν μέρος της αξιολόγησης του κατά πόσον υπάρχει πραγματικά προστασία.
- (26) Οσάκις αξιολογούνται αιτήματα ανηλίκων για παροχή διεθνούς προστασίας, οι αποφαινόμενες αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις μορφές δίωξης που αφορούν ειδικά τα παιδιά.
- (27) Μία από τις προϋποθέσεις αναγνώρισης του καθεστώτος πρόσφυγα κατά την έννοια του άρθρου 1(A) της σύμβασης της Γενεύης έγκειται στην ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των λόγων της δίωξης, δηλαδή της φυλής, της θρησκείας, της ιθαγένειας, των πολιτικών πεποιθήσεων ή της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας και των πράξεων δίωξης ή της έλλειψης προστασίας κατά παρόμοιων πράξεων.
- (28) Είναι εξίσου αναγκαίο να καθιερωθεί κοινή εννοιολογική αντίληψη του λόγου δίωξης που στηρίζεται στην «ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας». Για τους σκοπούς του καθορισμού της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη θέματα που απορρέουν από το φύλο του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας του φύλου και του γενετήσιου προσανατολισμού, τα οποία μπορεί να σχετίζονται με ορισμένες νομικές παραδόσεις και έθιμα, που οδηγούν επί παραδείγματι σε ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, υποχρεωτική στέρωση ή υποχρεωτική αποβολή, στον βαθμό που έχουν σχέση με τον βάσιμο φόβο του αιτούντος για δίωξη σε βάρος του.
- (29) Σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, οι αρμόδιες αρχές των κρατών

μελών θα πρέπει να χρησιμοποιούν μεθόδους για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας του αιτούντος με τρόπο που να σέβεται τα δικαιώματα του ατόμου όπως τα εγγυάται ο Χάρτης, ιδιαίτερα το δικαίωμα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τον σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής. Ειδικότερα όσον αφορά την ομοφυλοφιλία, η εκάστοτε αξιολόγηση της αξιοπιστίας του αιτούντος δεν θα πρέπει να βασίζεται σε στερεοτυπικές έννοιες αναφορικά με τους ομοφυλόφιλους και ο αιτών δεν θα πρέπει να υποβάλλεται σε λεπτομερείς ανακρίσεις ή δοκιμασίες σχετικά με τις σεξουαλικές πρακτικές του.

- (30) Πράξεις αντιβαίνουν προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών εκτίθενται στο προοίμιο και στα άρθρα 1 και 2 του καταστατικού χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με μέτρα καταπολέμησης της τρομοκρατίας, οι οποίες δηλώνουν ότι «οι τρομοκρατικές πράξεις, μέθοδοι και πρακτικές αντιβαίνουν προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών» και ότι «η ενσυνείδητη χρηματοδότηση, ο σχεδιασμός και η εξώθηση σε τρομοκρατικές πράξεις αντιβαίνουν ομοίως στους σκοπούς και στις αρχές των Ηνωμένων Εθνών».
- (31) Η διάπραξη πολιτικού εγκλήματος δεν αποτελεί καταρχήν λόγο που να αιτιολογεί τον αποκλεισμό από το καθεστώς πρόσφυγα. Ωστόσο, σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ιδιαίτερα σκληρές πράξεις, σε περίπτωση που η εν λόγω πράξη είναι δυσανάλογη με τον εικαζόμενο πολιτικό στόχο, και οι τρομοκρατικές πράξεις που χαρακτηρίζονται από βία κατά άμαχων πληθυσμών, ακόμα και αν διαπράττονται για τυχόν πολιτικό σκοπό, θα πρέπει να θεωρούνται ως μη πολιτικό έγκλημα και επομένως μπορούν να οδηγήσουν σε αποκλεισμό από το καθεστώς πρόσφυγα.
- (32) Είναι επίσης σκόπιμο να θεσπισθούν απαιτήσεις για τον ορισμό και το περιεχόμενο του καθεστώτος επικουρικής προστασίας. Η επικουρική προστασία θα πρέπει να είναι συμπληρωματική και πρόσθετη σε σχέση με το καθεστώς προστασίας των προσφύγων που έχει θεσμοθετηθεί με τη σύμβαση της Γενεύης.
- (33) Είναι αναγκαίο να θεσπισθούν κοινά κριτήρια βάσει των οποίων θα αποφασίζεται αν οι αιτούντες διεθνή προστασία δικαιούνται ή όχι επικουρικής προστασίας. Τα εν λόγω κριτήρια θα πρέπει να αντλούνται από τις διεθνείς υποχρεώσεις που απορρέουν από νομικές πράξεις που αφορούν τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις πρακτικές που υφίστανται στα κράτη μέλη.
- (34) Προκειμένου να αξιολογηθεί η σοβαρή βλάβη για την οποία οι αιτούντες μπορεί να θεωρηθεί ότι δικαιούνται επικουρική προστασία, η έννοια της αδιάκριτης άσκησης βίας, σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, θα πρέπει να περιλαμβάνει τη βία η άσκηση της οποίας μπορεί να εκτείνεται σε άτομα ανεξάρτητα από τις προσωπικές περιστάσεις τους.
- (35) Σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης³⁵, με σκοπό να αξιολογηθεί η σοβαρή βλάβη, οι καταστάσεις στις οποίες οι ένοπλες δυνάμεις τρίτης χώρας αντιμετωπίζουν μία ή περισσότερες ένοπλες ομάδες, ή στις οποίες δύο ή περισσότερες ένοπλες ομάδες αντιμετωπίζουν η μία την άλλη, θα πρέπει να θεωρείται ως εσωτερική ένοπλη σύρραξη. Δεν είναι απαραίτητο η εν λόγω

³⁵

³⁵C-285/12.

σύρραξη να κατηγοριοποιηθεί ως «ένοπλη σύρραξη μη διεθνούς χαρακτήρα» στο πλαίσιο της διεθνούς ανθρωπιστικής νομοθεσίας· ούτε είναι απαραίτητο να διεξαχθεί, επιπλέον της αξιολόγησης του επιπέδου βίας που υφίσταται στο οικείο έδαφος, ξεχωριστή αξιολόγηση της έντασης των συγκρούσεων, του επιπέδου οργάνωσης των εμπλεκόμενων ένοπλων δυνάμεων ή της διάρκειας της σύρραξης.

- (36) Όσον αφορά τις απαιτούμενες αποδείξεις που αφορούν την ύπαρξη σοβαρής και προσωπικής απειλής κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας ενός αιτούντος, σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης³⁶, οι αποφαινόμενες αρχές δεν θα πρέπει να απαιτούν από τον αιτούντα να αποδείξει ότι η απειλή τον αφορά ειδικώς λόγω των χαρακτηριστικών της κατάστασής του. Ωστόσο, το επίπεδο της αδιάκριτης άσκησης βίας που απαιτείται για την τεκμηρίωση της αίτησης είναι χαμηλότερο αν ο αιτών μπορεί να καταδείξει ότι θίγεται ειδικώς λόγω των χαρακτηριστικών της κατάστασής του. Επιπλέον, η ύπαρξη σοβαρής και προσωπικής απειλής θα πρέπει να διαπιστώνεται κατ' εξαίρεση από τις αποφαινόμενες αρχές μόνο εξαιτίας της παρουσίας του αιτούντος στο έδαφος ή στο σχετικό μέρος του εδάφους της χώρας διαμονής εφόσον ο βαθμός της αδιάκριτης άσκησης βίας που χαρακτηρίζει την ένοπλη σύρραξη που λαμβάνει χώρα είναι τόσο υψηλός ώστε να υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι ένας πολίτης, ο οποίος αν επιστρέφει στη χώρα διαμονής ή στο σχετικό μέρος της χώρας διαμονής, θα αντιμετωπίσει, αποκλειστικά λόγω της παρουσίας του στο έδαφος της εν λόγω χώρας ή περιοχής, πραγματικό κίνδυνο να εκτεθεί στη σοβαρή απειλή.
- (37) Η άδεια διαμονής και τα ταξιδιωτικά έγγραφα που χορηγούνται σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας για πρώτη φορά ή ανανεώνονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να συμμορφώνονται με του κανόνες που θεσπίζονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1030/2002 και από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2252/2004 του Συμβουλίου αντίστοιχα.
- (38) Τα μέλη της οικογένειας, λόγω της στενής σχέσης τους με τον πρόσφυγα, εκτίθενται συνήθως σε διώξεις κατά τρόπον που να μπορεί να αποτελέσει βάση για τη χορήγηση της διεθνούς προστασίας. Εφόσον δεν πληρούν τις απαιτήσεις για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας, με σκοπό τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας, θα δικαιούνται να υποβάλουν αίτηση για άδεια διαμονής και για τα ίδια δικαιώματα που χορηγούνται στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας. Με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας στον παρόντα κανονισμό, σε περίπτωση που η κατάσταση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/86/ΕΚ σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης και που πληρούνται οι συνθήκες επανένωσης που παρατίθενται εκεί, στα μέλη οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας που δεν πληρούν ατομικά τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση της προστασίας αυτής θα πρέπει να χορηγούνται άδειες διαμονής και δικαιώματα σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της οδηγίας 2004/38/ΕΚ.
- (39) Προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας εξακολουθούν να χρειάζονται την εν λόγω προστασία, οι αποφαινόμενες αρχές θα πρέπει να επανεξετάζουν το χορηγούμενο καθεστώς όταν η άδεια διαμονής πρέπει να ανανεωθεί, για πρώτη φορά στην περίπτωση προσφύγων, και για πρώτη και δεύτερη

³⁶

C-465/07.

φορά στην περίπτωση δικαιούχων επικουρικής προστασίας, καθώς και όταν επέρχεται μια σημαντική σχετική αλλαγή στη χώρα καταγωγής του δικαιούχου όπως προκύπτει από την κοινή ανάλυση και τις οδηγίες για την κατάσταση στις χώρες καταγωγής που αναπτύσσονται σε επίπεδο Ένωσης από τον Οργανισμό και τα ευρωπαϊκά δίκτυα σχετικά με τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού³⁷.

- (40) Κατά την αξιολόγηση μιας μεταβολής στις περιστάσεις στην οικεία τρίτη χώρα, οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους πρέπει να επαληθεύσουν, λαμβανομένης υπόψη της ατομικής καταστάσεως του πρόσφυγα, ότι ο φορέας ή οι φορείς προστασίας στην εν λόγω χώρα έλαβαν εύλογα μέτρα για να αποτρέψουν τη δίωξη, ότι επομένως διαθέτουν, μεταξύ άλλων, αποτελεσματικό νομικό σύστημα για τον εντοπισμό, την ποινική δίωξη και τον κολασμό πράξεων που συνιστούν δίωξη, και ότι ο ενδιαφερόμενος πρόσφυγας θα έχει πρόσβαση στην προστασία αυτή, σε περίπτωση παύσεως της υπαγωγής του στο καθεστώς πρόσφυγα.
- (41) Όταν παύσει η υπαγωγή στο καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας, η εφαρμογή της απόφασης με την οποία οι αποφαινόμενες αρχές ενός κράτους μέλους ανακαλούν, τερματίζουν ή δεν ανανεώνουν το καθεστώς θα πρέπει να αναβάλλεται για εύλογο χρονικό διάστημα μετά την έγκριση, προκειμένου ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας ή ο άπατρις να έχει τη δυνατότητα να υποβάλει αίτηση για άδεια διαμονής με βάση άλλους λόγους εκτός από αυτούς που δικαιολογούν την παροχή διεθνούς προστασίας, όπως οικογενειακοί λόγοι, ή λόγοι που σχετίζονται με την απασχόληση ή την εκπαίδευση, σύμφωνα με τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.
- (42) Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας θα πρέπει να διαμένουν στο κράτος μέλος που τους παρέχει προστασία. Στους εν λόγω δικαιούχους που κατέχουν ένα έγκυρο ταξιδιωτικό έγγραφο και άδεια διαμονής που χορηγούνται από κράτος μέλος που εφαρμόζει πλήρως το κεκτημένο του Σένγκεν, θα πρέπει να επιτρέπεται η είσοδος και η ελεύθερη κυκλοφορία στο έδαφος των κρατών μελών που εφαρμόζουν πλήρως το κεκτημένο του Σένγκεν, για μια περίοδο 90 ημερών στη διάρκεια μιας οποιασδήποτε περιόδου 180 ημερών, σύμφωνα με τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν³⁸ και με το άρθρο 21 της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν³⁹. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας μπορούν επίσης να υποβάλουν αίτηση διαμονής σε διαφορετικό κράτος μέλος από αυτό που χορήγησε την προστασία, σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες της ΕΕ, ιδιαίτερα όσον αφορά τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλών δεξιοτήτων⁴⁰ και με εθνικούς κανόνες· ωστόσο, αυτό δεν συνεπάγεται οποιαδήποτε μεταβίβαση της διεθνούς προστασίας και των σχετικών δικαιωμάτων.
- (43) Προκειμένου να αποφεύγονται οι δευτερογενείς μετακινήσεις στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας, αν εντοπιστούν σε άλλο

³⁷ COM(2016)271 final.

³⁸ Κανονισμός 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα.

³⁹ Συμφωνία του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985 μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα.

⁴⁰ COM (2016) 378 final.

κράτος μέλος από αυτό που του παρείχε διεθνή προστασία, χωρίς να κατέχουν δικαίωμα διαμονής ή παραμονής εκεί, θα πρέπει να επιστρέφονται από το υπεύθυνο κράτος μέλος σύμφωνα με τη διαδικασία που θεσπίζεται από τον κανονισμό του Δουβλίνου⁴¹

- (44) Προκειμένου να αποφεύγονται οι δευτερογενείς μετακινήσεις στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οδηγία 2003/109/EK για τους επί μακρόν διαμένοντες θα πρέπει να τροποποιηθεί για να προβλέπεται ότι η περίοδος πέντε ετών μετά την παρέλευση της οποίας οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας δικαιούνται τη χορήγηση του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντα θα πρέπει να ξεκινά εκ νέου κάθε φορά που ο δικαιούχος εντοπίζεται σε άλλο κράτος μέλος από αυτό που του παρείχε διεθνή προστασία, χωρίς να κατέχει δικαίωμα διαμονής ή παραμονής εκεί σύμφωνα με το σχετικό εθνικό ή ενωσιακό δίκαιο.
- (45) Η έννοια της εθνικής ασφάλειας και της δημόσιας τάξης καλύπτει επίσης τις περιπτώσεις στις οποίες υπήκοος τρίτης χώρας ανήκει σε οργάνωση που υποστηρίζει τη διεθνή τρομοκρατία ή υποστηρίζει οργάνωση αυτού του είδους.
- (46) Όταν αποφασίζονται τα δικαιώματα στα ευεργετήματα που περιλαμβάνονται στον παρόντα κανονισμό, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να λάβουν δεόντως υπόψη το μείζον συμφέρον του παιδιού καθώς και τις ειδικές περιστάσεις της εξάρτησης από τον δικαιούχο διεθνούς προστασίας στενών συγγενών που ευρίσκονται ήδη στο κράτος μέλος και που δεν είναι μέλη της οικογένειας του εν λόγω δικαιούχου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν ο στενός συγγενής του δικαιούχου διεθνούς προστασίας είναι ύπανδρος ανήλικος που όμως δεν συνοδεύεται από την (τον) σύζυγό του (της), το μείζον συμφέρον του ανηλίκου μπορεί να θεωρηθεί ότι ευρίσκεται με την αρχική οικογένειά του.
- (47) Εντός των ορίων των διεθνών υποχρεώσεων, η παροχή ευεργετημάτων όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση και την κοινωνική ασφάλιση προϋποθέτει την προηγούμενη χορήγηση άδειας διαμονής.
- (48) Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να περιορίσουν την πρόσβαση σε μισθωτή ή ανεξάρτητη επαγγελματική δραστηριότητα όσον αφορά θέσεις που περιλαμβάνουν την άσκηση δημόσιας εξουσίας, καθώς και την ευθύνη για τη διαφύλαξη του γενικού συμφέροντος του κράτους ή άλλων δημόσιων αρχών. Στο πλαίσιο άσκησης του δικαιώματός τους για ίση μεταχείριση όσον αφορά τη συμμετοχή σε οργάνωση εργαζομένων ή εργοδοτών σε συγκεκριμένη δραστηριότητα, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας μπορεί επίσης να εξαιρεθούν από τη συμμετοχή στη διαχείριση οργανισμών που διέπονται από το δημόσιο δίκαιο και από αξιώματα που διέπονται από το δημόσιο δίκαιο.
- (49) Για να βελτιωθεί η αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων και των ευεργετημάτων που θεσπίζονται στον παρόντα κανονισμό από τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, είναι ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη οι συγκεκριμένες τους ανάγκες και οι ιδιαίτερες προκλήσεις ένταξης τις οποίες αυτοί αντιμετωπίζουν, καθώς και να διευκολύνεται η πρόσβαση σε δικαιώματα σχετικά με την ένταξη ειδικότερα όσον αφορά εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία σχετίζονται με την απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση και την πρόσβαση στις διαδικασίες αναγνώρισης αλλοδαπών πτυχιών,

⁴¹

(ΕΕ) αριθ. [xxx/xxxx νέος κανονισμός για το σύστημα του Δουβλίνου].

πιστοποιητικών και άλλων αποδεικτικών επίσημων τίτλων, ιδίως λόγω της έλλειψης τεκμηριωμένων αποδεικτικών στοιχείων και της αδυναμίας τους να καλύψουν το κόστος των διαδικασιών αναγνώρισης.

- (50) Θα πρέπει να προβλέπεται ίση μεταχείριση για τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας με τους υπηκόους του κράτους μέλους που παρέχει προστασία όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση.
- (51) Είναι σκόπιμο, ιδίως προκειμένου να αποφεύγονται οι κοινωνικές δυσχέρειες, να προβλέπεται υπέρ των δικαιούχων διεθνούς προστασίας κοινωνική αρωγή άνευ διακρίσεων. Ωστόσο, όσον αφορά τους δικαιούχους επικουρικής προστασίας, θα πρέπει να παρέχεται μια ορισμένη ευελιξία στα κράτη μέλη όσον αφορά τον περιορισμό των δικαιωμάτων αυτών στα βασικά ευεργετήματα, τα οποία πρέπει να θεωρείται ότι καλύπτουν τουλάχιστον την ελάχιστη στήριξη του εισοδήματος, την αρωγή σε περίπτωση ασθένειας ή κύησης και γονικής μέριμνας, καθόσον τα εν λόγω ευεργετήματα χορηγούνται σε υπηκόους σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Προκειμένου να διευκολύνεται η ένταξή τους, θα πρέπει τα κράτη μέλη να διαθέτουν τη δυνατότητα να παρέχουν πρόσβαση σε ορισμένα ευεργετήματα κοινωνικής αρωγής τα οποία καθορίζονται στην εθνική νομοθεσία, τόσο για πρόσφυγες όσο και για δικαιούχους επικουρικής προστασίας, με την προϋπόθεση της πραγματικής συμμετοχής των δικαιούχων διεθνούς προστασίας σε μέτρα ένταξης.
- (52) Η πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της περίθαλψης όσον αφορά τη σωματική και την ψυχική υγεία, θα πρέπει να εξασφαλίζεται στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας.
- (53) Προκειμένου να διευκολύνεται η ένταξη των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην κοινωνία, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας θα έχουν πρόσβαση σε μέτρα ένταξης, οι διαδικασίες των οποίων θα θεσπίζονται από τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη μπορούν να καταστήσουν υποχρεωτική τη συμμετοχή στα εν λόγω μέτρα ένταξης, όπως μαθήματα γλώσσας, αγωγής του πολίτη, επαγγελματικής κατάρτισης και άλλα μαθήματα που σχετίζονται με την απασχόληση.
- (54) Η αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού απαιτεί την αξιολόγησή του σε τακτά διαστήματα.
- (55) Προκειμένου να εξασφαλίζονται ενιαίες συνθήκες για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κανονισμού όσον αφορά τη μορφή και το περιεχόμενο των πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται, θα πρέπει να ανατεθούν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή. Οι αρμοδιότητες αυτές πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Φεβρουαρίου 2011 για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή⁴².
- (56) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, ήτοι η θέσπιση απαιτήσεων για την παροχή διεθνούς προστασίας από τα κράτη μέλη σε υπηκόους τρίτων χωρών και σε ανιθαγενείς, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης

⁴²

⁴²ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13.

προστασίας, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και συνεπώς, λόγω της κλίμακας και των συνεπειών του παρόντος κανονισμού, μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα από την Ένωση, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας όπως διατυπώνεται στο άρθρο 5 της ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών.

- (57) [Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα εν λόγω κράτη μέλη έχουν γνωστοποιήσει την επιθυμία τους να συμμετάσχουν στην έκδοση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.]

Ή

[Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, τα εν λόγω κράτη μέλη δεν συμμετέχουν στην έκδοση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύονται από αυτόν ούτε υπόκεινται στην εφαρμογή του.]

Ή

[(XX) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει στην έκδοση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.]

(XX) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιρλανδία γνωστοποίησε(, με επιστολή της ...,) την επιθυμία της να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.]

Ή

[(XX) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποίησε(, με επιστολή της ...,) την επιθυμία του να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.]

(XX) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει στην έκδοση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.]

- (58) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του Πρωτοκόλλου (αριθ. 22) σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και τη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 **Αντικείμενο**

Ο παρών κανονισμός καθορίζει τους κανόνες για:

- α) την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας·
- β) ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία·
- γ) το περιεχόμενο της παρεχόμενης διεθνούς προστασίας.

Άρθρο 2 **Ορισμοί**

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- (1) «διεθνής προστασία»: το καθεστώς πρόσφυγα και το καθεστώς επικουρικής προστασίας, όπως ορίζονται στα στοιχεία 4 και 6·
- (2) «δικαιούχος διεθνούς προστασίας»: πρόσωπο στο οποίο έχει χορηγηθεί καθεστώς πρόσφυγα ή καθεστώς επικουρικής προστασίας, όπως ορίζονται στα στοιχεία 4 και 6·
- (3) «πρόσφυγας»: ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, συνεπεία βάσιμου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος, ευρισκόμενος εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του για τους ίδιους αναφερθέντες λόγους, δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 12·
- (4) «καθεστώς πρόσφυγα»: η εκ μέρους κράτους μέλους αναγνώριση υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως πρόσφυγα·
- (5) «πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία»: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αλλά σε σχέση με τον οποίο υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι, εάν ο ενδιαφερόμενος επιστρέψει στη χώρα της καταγωγής του ή, στην περίπτωση ανιθαγενούς, στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, θα αντιμετωπίσει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη, όπως ορίζεται στο άρθρο 16, και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 18 παράγραφοι 1 και 2, και που δεν είναι σε

θέση ή, λόγω του κινδύνου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας·

- (6) «καθεστώς επικουρικής προστασίας»: η αναγνώριση από ένα κράτος μέλος υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως προσώπου που δικαιούται επικουρική προστασία·
- (7) «αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας»: η αίτηση παροχής προστασίας από κράτος μέλος που υποβάλλει υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, ο οποίος μπορεί να θεωρηθεί ότι αιτείται καθεστώς πρόσφυγα ή καθεστώς επικουρικής προστασίας·
- (8) «αιτών»: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο άπατρις ο οποίος έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας, για την οποία δεν έχει ακόμη ληφθεί οριστική απόφαση·
- (9) «μέλη της οικογένειας»: εφόσον η οικογένεια υπήρχε ήδη πριν από την άφιξη του αιτούντος στο έδαφος των κρατών μελών, τα ακόλουθα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας τα οποία ευρίσκονται στο ίδιο κράτος μέλος σε σχέση με την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας:
- α) ο (η) σύζυγος του δικαιούχου διεθνούς προστασίας ή ο (η) σύντροφος που διατηρεί σταθερή σχέση με το εν λόγω πρόσωπο σε ελεύθερη ένωση, υπό την προϋπόθεση ότι το δίκαιο ή η πρακτική του οικείου κράτους μέλους αντιμετωπίζει τα άγαμα ζεύγη κατά τρόπο παρόμοιο με τον ισχύοντα για τα έγγαμα ζεύγη βάσει του δικαίου περί υπηκόων τρίτων χωρών·
 - β) τα ανήλικα τέκνα των ζευγών του στοιχείου α) ή του δικαιούχου διεθνούς προστασίας, υπό την προϋπόθεση ότι είναι άγαμα, ανεξαρτήτως αν γεννήθηκαν εντός ή εκτός γάμου ή αν είναι υιοθετημένα, όπως ορίζεται από την εθνική νομοθεσία·
 - γ) ο πατέρας, η μητέρα ή άλλος ενήλικος υπεύθυνος για τον δικαιούχο διεθνούς προστασίας βάσει νόμου ή της πρακτικής του οικείου κράτους μέλους, αν ο εν λόγω δικαιούχος είναι ανήλικος και άγαμος·
- (10) «ανήλικος»: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής ηλικίας κάτω των 18 ετών·
- (11) «ασυνόδευτος ανήλικος»: ανήλικος που φτάνει στο έδαφος των κρατών μελών χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικο υπεύθυνο για αυτόν σύμφωνα με το νόμο ή την πρακτική του οικείου κράτους μέλους, και εφόσον κανένας ενήλικος δεν ασκεί στην πράξη την επιμέλειά του· ο όρος καλύπτει επίσης τον ανήλικο που αφέθηκε ασυνόδευτος κατόπιν της εισόδου του στο έδαφος των κρατών μελών·
- (12) «άδεια διαμονής»: κάθε άδεια η οποία εκδίδεται από τις αρχές ενός κράτους μέλους, σύμφωνα με τον τύπο που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1030/2002 του Συμβουλίου⁴³, και η οποία επιτρέπει σε υπήκοο τρίτης χώρας ή ανιθαγενή τη διαμονή στο έδαφός του·
- (13) «χώρα καταγωγής»: η χώρα ή οι χώρες της ιθαγένειας ή, για τους ανιθαγενείς, της προηγούμενης συνήθους διαμονής·

⁴³

EE L157 της 15.6.2002, σ.1.

- (14) «ανάκληση διεθνούς προστασίας»: η απόφαση αρμόδιας αρχής να ανακαλέσει, να τερματίσει ή να αρνηθεί να ανανεώσει το καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας·
- (15) «περαιτέρω αίτηση»: η περαιτέρω αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε οποιοδήποτε κράτος μέλος μετά τη λήψη τελεσίδικης απόφασης επί προηγούμενης αίτησης, περιλαμβανομένων περιπτώσεων όπου ο αιτών ρητά ανακάλεσε την αίτησή του ή περιπτώσεων όπου η αποφαινόμενη αρχή απέρριψε αίτηση ως εγκαταλελειμμένη μετά τη σιωπηρή της ανάκληση·
- (16) «αποφαινόμενη αρχή»: κάθε οιονεί δικαστική ή διοικητική αρχή κράτους μέλους υπεύθυνη για την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας και αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων πρωτοβαθμώς στις εν λόγω υποθέσεις·
- (17) «κοινωνική ασφάλιση»: οι κλάδοι κοινωνικής ασφάλισης όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁴ που καλύπτουν παροχές ασθένειας· παροχές μητρότητας και ισοδύναμες παροχές πατρότητας· παροχές αναπηρίας· επιδόματα γήρατος· παροχές επιζώντων· παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας· επιδόματα θανάτου· παροχές ανεργίας, παροχές προσύνταξης και οικογενειακές παροχές·
- (18) «κοινωνική αρωγή»: παροχές που χορηγούνται επιπλέον ή πέρα από τις παροχές κοινωνικής ασφάλισης όπως αυτές ορίζονται στο σημείο 17, προκειμένου να εξασφαλίζεται η κάλυψη των βασικών αναγκών όσων δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους·
- (19) «κηδεμόνας»: πρόσωπο ή οργάνωση που έχει ορισθεί από τις αρμόδιες αρχές για να συνδράμει και να αντιπροσωπεύει ασυνόδευτο ανήλικο σε διαδικασίες που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, ώστε να διασφαλίζει το μείζον συμφέρον του τέκνου και να ασκεί νομική ικανότητα για λογαριασμό του οσάκις είναι αναγκαίο.

Άρθρο 3

Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας και στο περιεχόμενο της παρεχόμενης διεθνούς προστασίας.
2. Ο παρών κανονισμός δεν ισχύει για άλλα εθνικά καθεστώτα που χορηγούνται για ανθρωπιστικούς λόγους από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας σε όσους δεν πληρούν τα κριτήρια για το καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας. Τα εν λόγω καθεστώτα, αν χορηγηθούν, πρέπει να χορηγούνται με τρόπο που δεν ενέχει κίνδυνο σύγχυσης με τη διεθνή προστασία.

⁴⁴

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ L 166 της 30.4.2004, σ. 1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 4

Υποβολή πληροφοριών και αξιολόγηση γεγονότων και περιστάσεων

1. Ο αιτών υποβάλλει όλα τα στοιχεία που διαθέτει και τα οποία τεκμηριώνουν την αίτηση διεθνούς προστασίας. Συνεργάζεται με την αποφαινόμενη αρχή και παραμένει παρών και διαθέσιμος σε όλη της διάρκεια της διαδικασίας.
2. Τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 στοιχεία συνίστανται σε δηλώσεις του αιτούντος και σε όλα τα έγγραφα που έχει ο αιτών στη διάθεσή του σχετικά με την ηλικία του, το προσωπικό του ιστορικό, συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού των οικείων συγγενών του, την ταυτότητα, την (τις) ιθαγένεια(-ες), τη (τις) χώρα(-ες) και το (τα) μέρος(-η) προηγούμενης διαμονής του, προηγούμενες αιτήσεις [διεθνούς προστασίας και τα αποτελέσματα τυχόν ταχείας διαδικασίας επανεγκατάστασης όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. XXX/XX [κανονισμός για την επανεγκατάσταση]], τα δρομολόγια που ακολούθησε, τα ταξιδιωτικά του έγγραφα και τους λόγους για τους οποίους ζητεί διεθνή προστασία.
3. Η αποφαινόμενη αρχή αξιολογεί τα σχετικά στοιχεία της αίτησης σύμφωνα με το άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΥ) αριθ. XXX/XXX [κανονισμός για τις διαδικασίες.]
4. Το γεγονός ότι ο αιτών έχει ήδη υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη ή άμεσες απειλές τέτοιας δίωξης ή βλάβης θεωρείται ως σοβαρή ένδειξη ότι είναι βάσιμος ο φόβος του αιτούντος ότι θα υποστεί δίωξη ή ότι διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης, εκτός εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι για να πιστεύει κανείς ότι η εν λόγω δίωξη ή σοβαρή βλάβη δεν θα επαναληφθεί.
5. Οσάκις ορισμένες πτυχές των δηλώσεων του αιτούντος δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα ή άλλες αποδείξεις, δεν απαιτούνται πρόσθετες αποδείξεις όσον αφορά τις εν λόγω πτυχές, όταν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:
 - α) ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να τεκμηριώσει την αίτησή του·
 - β) έχουν υποβληθεί όλα τα συναφή στοιχεία, τα οποία έχει ο αιτών στη διάθεσή του και έχει δοθεί ικανοποιητική εξήγηση για την τυχόν έλλειψη άλλων λυσιτελών στοιχείων·
 - γ) οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίθεση με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περίπτωση του·

- δ) ο αιτών αιτήθηκε την παροχή διεθνούς προστασίας το νωρίτερο δυνατόν, εκτός εάν αποδείξει ότι υπήρχε σοβαρός λόγος που τον εμπόδιζε να το πράξει·
- ε) η γενική αξιοπιστία του αιτούντος είναι αποδεδειγμένη.

Άρθρο 5

Ανάγκες παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες ανακύπτουν επιτόπου

1. Ο βάσιμος φόβος δίωξης ή ο πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης μπορεί να στηρίζεται σε γεγονότα τα οποία επήλθαν μετά την αναχώρηση του αιτούντος από τη χώρα καταγωγής του.
2. Ο βάσιμος φόβος δίωξης ή ο πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης μπορεί να στηρίζεται σε δραστηριότητες στις οποίες ο αιτών επιδόθηκε μετά την αναχώρησή του από τη χώρα καταγωγής, ιδίως εάν αποδεικνύεται ότι οι δραστηριότητες τις οποίες επικαλείται αποτελούν εκδήλωση και προέκταση πεποιθήσεων ή προσανατολισμών τις οποίες ο αιτών είχε ήδη στη χώρα καταγωγής.
3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της σύμβασης της Γενεύης και της ευρωπαϊκής σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, σε έναν αιτούντα που υποβάλλει περαιτέρω αίτηση, σύμφωνα με το άρθρο 42 του κανονισμού (ΕΕ) XXX/XXX [κανονισμός για τις διαδικασίες] δεν αναγνωρίζεται καταρχήν καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας εάν ο κίνδυνος δίωξης ή σοβαρής βλάβης βασίζεται σε περιστάσεις που ο αιτών προκάλεσε εσκεμμένως μετά την αναχώρησή του από τη χώρα καταγωγής.

Άρθρο 6

Υπεύθυνοι δίωξης ή σοβαρής βλάβης

Οι φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης μπορεί να είναι μόνο:

- α) το κράτος·
- β) ομάδες ή οργανώσεις που ελέγχουν το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του κράτους·
- γ) μη κρατικοί υπεύθυνοι, εάν μπορεί να καταδειχθεί ότι οι υπεύθυνοι που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β), περιλαμβανομένων των διεθνών οργανισμών, δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να παράσχουν προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 7.

Άρθρο 7

Υπεύθυνοι προστασίας

1. Η προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης μπορεί να παρέχεται μόνο από τους ακόλουθους φορείς:
 - α) το κράτος·

- β) ομάδες ή οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων διεθνών οργανισμών, που ελέγχουν το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του κράτους,

υπό την προϋπόθεση ότι επιθυμούν να προσφέρουν προστασία σύμφωνα με την παράγραφο 2 και είναι σε θέση να το πράξουν.

2. Η προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης είναι αποτελεσματική και μη προσωρινή. Η εν λόγω προστασία θεωρείται ότι παρέχεται κατά κανόνα όταν οι φορείς που αναφέρονται στην παράγραφο 1 λαμβάνουν εύλογα μέτρα για να αποτρέψουν τη δίωξη ή την πρόκληση σοβαρής βλάβης, μεταξύ άλλων με τη λειτουργία αποτελεσματικού νομικού συστήματος για τον εντοπισμό, την ποινική δίωξη και τον κολασμό πράξεων που συνιστούν δίωξη ή σοβαρή βλάβη, και όταν ο αιτών έχει πρόσβαση στην προστασία αυτή.
3. Οσάκις οι αποφαινόμενες αρχές αξιολογούν εάν διεθνής οργανισμός ελέγχει ένα κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του και παρέχει προστασία όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2, βασίζονται σε οποιεσδήποτε οδηγίες που παρέχονται στη σχετική ενωσιακή νομοθεσία, ιδιαίτερα στις διαθέσιμες πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής σε επίπεδο Ένωσης και στην κοινή ανάλυση των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XX [κανονισμός σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο].

Άρθρο 8 **Εγχώρια προστασία**

1. Στα πλαίσια της αξιολόγησης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, η αποφαινόμενη αρχή αποφασίζει ότι ο αιτών δεν χρήζει διεθνούς προστασίας εάν μπορεί νόμιμα και με ασφάλεια να ταξιδέψει και να γίνει δεκτός σε ένα τμήμα της χώρας καταγωγής και μπορεί λογικά να αναμένεται ότι θα εγκατασταθεί εκεί και αν, στο εν λόγω τμήμα της χώρας:
 - α) δεν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι θα υποστεί δίωξη ή ότι διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης· ή
 - β) έχει πρόσβαση σε προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης.
2. Η αξιολόγηση της διαθεσιμότητας της εγχώριας προστασίας διενεργείται αφού αποδειχθεί από την αποφαινόμενη αρχή ότι διαφορετικά θα εφαρμόζονταν τα κριτήρια αναγνώρισης. Το βάρος της απόδειξης της διαθεσιμότητας της εγχώριας προστασίας φέρει η αποφαινόμενη αρχή. Δεν απαιτείται από τον αιτούντα να αποδείξει ότι, προτού ζητήσει διεθνή προστασία, εξάντλησε όλες τις δυνατότητες για τη χορήγηση προστασίας στη δική του χώρα καταγωγής.
3. Εξετάζοντας εάν ο αιτών έχει βάσιμο φόβο ότι θα υποστεί δίωξη ή ότι διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης, ή έχει πρόσβαση σε προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης σε τμήμα της χώρας καταγωγής σύμφωνα με την παράγραφο 1, οι αποφαινόμενες αρχές, κατά τον χρόνο λήψεως της αποφάσεως επί της αιτήσεως, λαμβάνουν υπόψη τις γενικές περιστάσεις που επικρατούν στο εν λόγω τμήμα της χώρας και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος σύμφωνα με το άρθρο 4. Για τον σκοπό αυτό, οι αποφαινόμενες αρχές μεριμνούν για τη λήψη

ακριβών και ενημερωμένων πληροφοριών από όλες τις σχετικές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής σε επίπεδο Ένωσης και της κοινής ανάλυσης των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XX [κανονισμός του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο], καθώς και των πληροφοριών και των οδηγιών που εκδίδονται από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες.

4. Κατά την εξέταση των γενικών περιστάσεων που επικρατούν στο εν λόγω τμήμα της χώρας που είναι η πηγή της προστασίας όπως αναφέρεται στο άρθρο 7, λαμβάνονται υπόψη η προσβασιμότητα, η αποτελεσματικότητα και η διάρκεια της εν λόγω προστασίας. Κατά την εξέταση των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος λαμβάνονται ιδίως υπόψη η υγεία, η ηλικία, το φύλο, ο γενετήσιος προσανατολισμός, η ταυτότητα του φύλου και η κοινωνική τάξη, σε συνδυασμό με την αξιολόγηση του κατά πόσον η ζωή στο εν λόγω τμήμα της χώρας καταγωγής που θεωρείται ασφαλές θα επέφερε αδικαιολόγητες δυσχέρειες στον αιτούντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΑ

Άρθρο 9 *Πράξεις δίωξης*

1. Μια πράξη θεωρείται πράξη δίωξης κατά την έννοια του άρθρου 1 σημείου Α της σύμβασης περί του καθεστώτος των προσφύγων που υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951, όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967 (εφεξής η «σύμβαση της Γενεύης»), όταν:
 - α) είναι αρκούντως σοβαρή λόγω της φύσης ή της επανάληψής της ώστε να συνιστά σοβαρή παραβίαση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ειδικά των δικαιωμάτων από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 2 της ευρωπαϊκής σύμβασης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών· ή
 - β) αποτελεί σώρευση διαφόρων μέτρων συμπεριλαμβανομένων παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία να είναι αρκούντως σοβαρή ούτως ώστε να θίγεται ένα άτομο κατά τρόπο αντίστοιχο με τον αναφερόμενο στο στοιχείο α).
2. Οι πράξεις που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως πράξεις δίωξης σύμφωνα με την παράγραφο 1 μπορούν, μεταξύ άλλων, να έχουν τη μορφή:
 - α) πράξεων σωματικής ή ψυχικής βίας, συμπεριλαμβανομένων πράξεων σεξουαλικής βίας·
 - β) νομικών, διοικητικών, αστυνομικών και/ή δικαστικών μέτρων, τα οποία εισάγουν διακρίσεις αφεαυτά ή εφαρμόζονται κατά τρόπο μεροληπτικό·
 - γ) ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής η οποία είναι δυσανάλογη ή μεροληπτική·
 - δ) άρνησης ένδικων μέσων με αποτέλεσμα την επιβολή δυσανάλογης ή μεροληπτικής ποινής·
 - ε) ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής για την άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας σε σύρραξη, εάν η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα συμπεριλάμβανε εγκλήματα ή πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των λόγων εξαίρεσης που προβλέπονται στο άρθρο 12 παράγραφος 2·
 - στ) πράξεων που στοχεύουν το φύλο ή τα παιδιά.
3. Σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 3 πρέπει να υπάρχει συσχετισμός μεταξύ των λόγων που αναφέρονται στο άρθρο 10 και των πράξεων δίωξης όπως ορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου ή της έλλειψης προστασίας κατά των πράξεων αυτών.

Άρθρο 10
Λόγοι δίωξης

1. Κατά την αξιολόγηση των λόγων της δίωξης, τα ακόλουθα στοιχεία λαμβάνονται υπόψη:

- α) η έννοια της φυλής περιλαμβάνει, ιδίως, το στοιχείο του χρώματος, της καταγωγής ή του γεγονότος ότι το άτομο ανήκει σε συγκεκριμένη εθνοτική ομάδα·
- β) η έννοια της θρησκείας περιλαμβάνει ιδίως την υιοθέτηση θειστικών, αγνωστικιστικών ή αθεϊστικών απόψεων, τη συμμετοχή σε τυπική λατρεία, ιδιωτική ή δημόσια, είτε κατά μόνας είτε σε κοινωνία με άλλους ανθρώπους, την αποχή από τέτοια λατρεία, άλλες θρησκευτικές πράξεις ή εκδηλώσεις απόψεων και μορφές ατομικής ή συλλογικής συμπεριφοράς που στηρίζονται σε ή υπαγορεύονται από θρησκευτικές πεποιθήσεις·
- γ) η έννοια της ιθαγένειας δεν περιορίζεται μόνο στην ιδιότητα του πολίτη ή την έλλειψή της, αλλά περιλαμβάνει, ιδίως, την ιδιότητα του μέλους μιας ομάδας η οποία προσδιορίζεται από την πολιτιστική, εθνοτική ή γλωσσική της ταυτότητα, τις κοινές γεωγραφικές ή πολιτικές καταβολές ή τη σχέση της με τον πληθυσμό άλλης χώρας·
- δ) η έννοια μιας ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας περιλαμβάνει, ιδίως, μια ομάδα στην οποία:
 - τα μέλη έχουν κοινά εγγενή χαρακτηριστικά ή κοινό ιστορικό παρελθόν το οποίο δεν μπορεί να μεταβληθεί ή έχουν από κοινού χαρακτηριστικά ή πεποιθήσεις τόσο θεμελιώδους σημασίας για την ταυτότητα ή τη συνείδηση ώστε ένα πρόσωπο να μην πρέπει να αναγκάζεται να τις αποκηρύξει και
 - η ομάδα έχει ιδιαίτερη ταυτότητα στην οικεία χώρα, διότι γίνεται αντιληπτή ως διαφορετική ομάδα από τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο·

ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής, η έννοια μπορεί να περιλαμβάνει ομάδα που βασίζεται στο κοινό χαρακτηριστικό του γενετήσιου προσανατολισμού (ένας όρος που δεν μπορεί να νοηθεί ως περιλαμβάνων πράξεις θεωρούμενες αξιόποινες κατά το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών)· λαμβάνονται δεόντως υπόψη πτυχές συνδεόμενες με το φύλο, συμπεριλαμβανόμενης της ταυτότητας του φύλου, κατά τον καθορισμό της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας ή τον προσδιορισμό χαρακτηριστικού αυτής της ομάδας·

- ε) η έννοια των πολιτικών πεποιθήσεων περιλαμβάνει, ιδίως, την υποστήριξη άποψης, ιδέας ή πεποιθήσεως επί ζητήματος που σχετίζεται με τους ενδεχόμενους φορείς δίωξης του άρθρου 6 και με τις πολιτικές ή τις μεθόδους τους, ανεξαρτήτως του εάν ο αιτών έχει εκδηλώσει εμπράκτως την εν λόγω άποψη, ιδέα ή πεποίθηση.

2. Κατά την αξιολόγηση του βασίμου του φόβου του αιτούντος ότι θα υποστεί δίωξη, δεν ασκεί επιρροή το εάν ο αιτών χαρακτηρίζεται πράγματι από το φυλετικό, θρησκευτικό, εθνικό, κοινωνικό ή πολιτικό στοιχείο, το οποίο προκαλεί τη δίωξη, υπό την προϋπόθεση ότι το χαρακτηριστικό αυτό του αποδίδεται από τον δράστη της δίωξης.
3. Κατά την αξιολόγηση του βασίμου του φόβου του αιτούντος ότι θα υποστεί δίωξη, η αποφαινόμενη αρχή δεν μπορεί ευλόγως να αναμένει από έναν αιτούντα να συμπεριφερθεί διακριτικά ή να απέχει από ορισμένες πρακτικές, σε περίπτωση που η εν λόγω συμπεριφορά ή οι πρακτικές αποτελούν εγγενή στοιχεία της ταυτότητάς του, προκειμένου να αποφύγει τον κίνδυνο δίωξης στην χώρα καταγωγής του.

Άρθρο 11

Παύση του καθεστώτος πρόσφυγα

1. Ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής παύει να είναι πρόσφυγας, εάν ισχύουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:
 - α) το άτομο έχει εξασφαλίσει εκ νέου οικειοθελώς την προστασία της χώρας της ιθαγένειας·
 - β) το άτομο έχει ανακτήσει οικειοθελώς την ιθαγένεια που απώλεσε κατά το παρελθόν·
 - γ) το άτομο έχει αποκτήσει νέα ιθαγένεια και απολαύει της προστασίας της χώρας που του/της χορήγησε τη νέα ιθαγένεια·
 - δ) το άτομο έχει εγκατασταθεί εκ νέου οικειοθελώς στη χώρα που είχε εγκαταλείψει ή εκτός της οποίας είχε παραμείνει εξαιτίας του φόβου ότι θα υποστεί δίωξη·
 - ε) το άτομο δεν μπορεί πλέον να εξακολουθεί να αρνείται την προστασία που του παρέχει η χώρα της ιθαγένειας, διότι έχουν παύσει να υφίστανται οι συνθήκες που οδήγησαν στην αναγνώρισή του ως πρόσφυγα·
 - στ) στην περίπτωση ανιθαγενούς, εάν το άτομο αποκτήσει τη δυνατότητα να επιστρέψει στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του διότι έχουν παύσει να υφίστανται οι συνθήκες που οδήγησαν στην αναγνώρισή του ως πρόσφυγα.

Τα στοιχεία ε) και στ) δεν εφαρμόζονται σε πρόσφυγα ο οποίος είναι σε θέση να επικαλεστεί επιτακτικούς λόγους που απορρέουν από προηγούμενη δίωξη για να αρνηθεί την προστασία που του παρέχει η χώρα ιθαγένειας ή, στην περίπτωση ανιθαγενούς, η χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του.

2. Όταν εφαρμόζονται τα στοιχεία ε) και στ) της παραγράφου 1, η αποφαινόμενη αρχή
 - α) εξετάζει κατά πόσον η μεταβολή των συνθηκών είναι τόσο ουσιαστικής και μη προσωρινής φύσεως, ώστε ο φόβος του πρόσφυγα ότι θα υποστεί διώξεις να μην μπορεί πλέον να θεωρείται βάσιμος·

- β) βασίζεται σε ακριβείς και ενημερωμένες πληροφορίες που λαμβάνονται από όλες τις σχετικές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής σε επίπεδο Ένωσης και της κοινής ανάλυσης των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XX [κανονισμός σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο], καθώς και των πληροφοριών και των οδηγιών που εκδίδονται από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες.

Άρθρο 12

Αποκλεισμός από το καθεστώς πρόσφυγα

1. Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής αποκλείεται από το καθεστώς πρόσφυγα εφόσον:
 - α) εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 1 Δ της σύμβασης της Γενεύης, το οποίο αφορά την παροχή προστασίας ή συνδρομής από όργανα ή οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, εκτός της UNHCR. Σε περίπτωση που η εν λόγω προστασία ή συνδρομή έχει παύσει για οποιοδήποτε λόγο, χωρίς να έχει διευθετηθεί οριστικά η κατάσταση των προσώπων αυτών σύμφωνα με τα οικεία ψηφίσματα της γενικής συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, τα πρόσωπα αυτά θα δικαιούνται αυτοδικαίως τα ευεργετήματα του παρόντος κανονισμού·
 - β) αναγνωρίζεται από τις αρμόδιες αρχές της χώρας όπου έχει μετοικήσει ως έχων τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την κατοχή της ιθαγένειας της εν λόγω χώρας, ή δικαιώματα και υποχρεώσεις αντίστοιχα προς αυτά.
2. Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής αποκλείεται από το καθεστώς πρόσφυγα όταν υπάρχουν σοβαροί λόγοι για να θεωρείται ότι:
 - α) έχει διαπράξει έγκλημα κατά της ειρήνης, έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, όπως τα εγκλήματα αυτά ορίζονται στις διεθνείς συμβάσεις που έχουν καταρτισθεί με σκοπό τη θέσπιση διατάξεων σχετικών με τα εγκλήματα αυτά·
 - β) έχει διαπράξει σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα εκτός της χώρας ασύλου πριν γίνει δεκτός ως πρόσφυγας, ήτοι κατά τον χρόνο έκδοσης άδειας διαμονής βασισμένης στην αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα· οι ιδιαίτερα σκληρές πράξεις, έστω και αν διαπράττονται με υποτιθέμενο πολιτικό σκοπό, μπορούν να χαρακτηρισθούν ως σοβαρά μη πολιτικά εγκλήματα·
 - γ) είναι ένοχος πράξεων που αντιβαίνουν προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών όπως ορίζονται στο προοίμιο και στα άρθρα 1 και 2 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
3. Η παράγραφος 2 έχει εφαρμογή στα πρόσωπα που είναι ηθικοί αυτουργοί ή συμμετέχουν άλλως στη διάπραξη των εγκλημάτων ή πράξεων που αναφέρονται στην εν λόγω παράγραφο.

4. Όταν εξετάζεται κατά πόσον η προστασία σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α) έχει παύσει να υφίσταται, η αποφαινόμενη αρχή διαπιστώνει αν το ενδιαφερόμενο άτομο υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει την περιοχή επιχειρήσεων του οικείου οργάνου ή οργανισμού. Πρόκειται για την περίπτωση όπου η προσωπική ασφάλεια του ατόμου κινδύνευε σοβαρά και ήταν αδύνατο για το όργανο ή τον οργανισμό να εγγυηθεί ότι οι συνθήκες διαβίωσης του ατόμου στην εν λόγω περιοχή θα είναι ανάλογες με την αποστολή που έχει ανατεθεί στο όργανο ή τον οργανισμό.
5. Για τους σκοπούς της παραγράφου 2 στοιχεία β) και γ) , οι ακόλουθες πράξεις χαρακτηρίζονται ως σοβαρά μη πολιτικά εγκλήματα:
 - α) οι ιδιαίτερα σκληρές πράξεις, σε περίπτωση που η εν λόγω πράξη είναι δυσανάλογη με τον εικαζόμενο πολιτικό σκοπό,
 - β) οι τρομοκρατικές πράξεις που χαρακτηρίζονται από βία κατά άμαχων πληθυσμών, ακόμα και αν διαπράττονται με τυχόν πολιτικό σκοπό.
6. Ο αποκλεισμός ενός ατόμου από το καθεστώς πρόσφυγα εξαρτάται αποκλειστικά από το αν πληρούνται οι προϋποθέσεις των παραγράφων 1 έως 5 και δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε πρόσθετη αξιολόγηση της αναλογικότητας σε σχέση με τη συγκεκριμένη περίπτωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΑ

Άρθρο 13 **Χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα**

Η αποφαινόμενη αρχή χορηγεί το καθεστώς πρόσφυγα σε υπηκόους τρίτων χωρών ή σε ανιθαγενείς που πληρούν τις οικείες προϋποθέσεις σύμφωνα με τα κεφάλαια II και III.

Άρθρο 14 **Ανάκληση, τερματισμός ή άρνηση ανανέωσης του καθεστώτος πρόσφυγα**

1. Η αποφαινόμενη αρχή ανακαλεί, τερματίζει ή αρνείται να ανανεώσει το καθεστώς πρόσφυγα ενός υπηκόου τρίτης χώρας ή ενός ανιθαγενούς, εάν:
 - α) το πρόσωπο αυτό παύσει να είναι πρόσφυγας σύμφωνα με το άρθρο 11·
 - β) το εν λόγω πρόσωπο θα έπρεπε να είχε αποκλεισθεί ή αποκλείεται από το καθεστώς πρόσφυγα σύμφωνα με το άρθρο 12·
 - γ) η εκ μέρους του ενδιαφερομένου διαστρέβλωση ή παράλειψη γεγονότων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης πλαστών εγγράφων, υπήρξε αποφασιστική για τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα·
 - δ) μπορεί για εύλογους λόγους να θεωρηθεί ότι το πρόσωπο αυτό συνιστά κίνδυνο για την ασφάλεια του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται·
 - ε) ο αιτών έχει καταδικαστεί με τελεσίδικη απόφαση για ιδιαιτέρως σοβαρό έγκλημα και ως εκ τούτου συνιστά κίνδυνο για την κοινότητα του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται·

στ) εφαρμόζεται το άρθρο 23 παράγραφος 2.
2. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία δ) έως στ), η αποφαινόμενη αρχή μπορεί να αποφασίζει να μην χορηγήσει καθεστώς σε πρόσφυγα, όταν δεν έχει ληφθεί ακόμα τέτοια απόφαση.
3. Τα πρόσωπα στα οποία έχουν εφαρμογή η παράγραφος 1 στοιχεία δ) έως στ) ή η παράγραφος 2 στοιχεία δ) έως στ) απολαμβάνουν δικαιωμάτων που προβλέπονται ή είναι ανάλογα των προβλεπόμενων στα άρθρα 3, 4, 16, 22, 31, 32 και 33 της σύμβασης της Γενεύης, εφόσον είναι παρόντα στο κράτος μέλος.
4. Με την επιφύλαξη του καθήκοντος του πρόσφυγα, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1, να αποκαλύπτει κάθε σχετικό στοιχείο και να προσκομίζει κάθε σχετικό έγγραφο το οποίο έχει στη διάθεσή του, η αποφαινόμενη αρχή που χορήγησε το καθεστώς πρόσφυγα καταδεικνύει σε εξατομικευμένη βάση ότι ο ενδιαφερόμενος

έχει παύσει να είναι πρόσφυγας ή δεν υπήρξε ποτέ πρόσφυγας για τους λόγους που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

5. Οι αποφάσεις της αποφαινόμενης αρχής να ανακαλέσει, να τερματίσει ή να αρνηθεί να ανανεώσει το καθεστώς πρόσφυγα δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο α) τίθενται σε ισχύ μόνο τρεις μήνες μετά τη λήψη της απόφασης, προκειμένου να παρέχεται στον υπήκοο τρίτης χώρας ή ανιθαγενή η δυνατότητα να υποβάλει αίτηση διαμονής στο κράτος μέλος για διαφορετικό λόγο, σύμφωνα με τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.

Άρθρο 15

Επανεξέταση του καθεστώτος πρόσφυγα

Για να εφαρμοστεί το άρθρο 14 παράγραφος 1, η αποφαινόμενη αρχή επανεξετάζει το καθεστώς πρόσφυγα, ιδίως:

- α) σε περίπτωση που οι πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής σε επίπεδο Ένωσης και η κοινή ανάλυση των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XX [κανονισμός του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο] υποδηλώνουν σημαντική αλλαγή στη χώρα διαμονής η οποία αφορά τις ανάγκες προστασίας του αιτούντος·
- β) κατά την ανανέωση, για πρώτη φορά, της άδειας διαμονής που χορηγείται σε έναν πρόσφυγα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΩΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 16 **Σοβαρή βλάβη**

Η σοβαρή βλάβη όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 5, συνίσταται σε:

- α) θανατική ποινή ή εκτέλεση· ή
- β) βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία του αιτούντος στη χώρα καταγωγής του· ή
- γ) σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης.

Άρθρο 17 **Παύση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας**

- 1. Ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής παύει να δικαιούται επικουρικής προστασίας όταν οι περιστάσεις οι οποίες οδήγησαν στην αναγνώριση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας έχουν εκλείψει ή έχουν μεταβληθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην απαιτείται πλέον προστασία.
- 2. Η αποφαινόμενη αρχή:
 - α) εξετάζει κατά πόσον η μεταβολή των συνθηκών είναι τόσο ουσιαστικής και μη προσωρινής φύσεως, ώστε ο δικαιούχος επικουρικής προστασίας να μην αντιμετωπίζει πλέον πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης·
 - β) βασίζεται σε ακριβείς και ενημερωμένες πληροφορίες που λαμβάνονται από όλες τις σχετικές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής σε επίπεδο Ένωσης και της κοινής ανάλυσης των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XX [κανονισμός του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο], καθώς και των πληροφοριών και των οδηγιών που εκδίδονται από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες.
- 3. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται σε δικαιούχο καθεστώτος επικουρικής προστασίας ο οποίος είναι σε θέση να επικαλεστεί επιτακτικούς λόγους που απορρέουν από προηγούμενη σοβαρή βλάβη για να αρνηθεί την προστασία που του παρέχει η χώρα ιθαγένειας ή, στην περίπτωση ανιθαγενούς, η χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του.

Αποκλεισμός από το καθεστώς επικουρικής προστασίας

1. Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής δεν δικαιούται επικουρική προστασία όταν υπάρχουν σοβαροί λόγοι για να θεωρείται ότι:
 - α) έχει διαπράξει έγκλημα κατά της ειρήνης, έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, όπως τα εγκλήματα αυτά ορίζονται στις διεθνείς συμβάσεις που έχουν καταρτισθεί με σκοπό τη θέσπιση διατάξεων σχετικών με τα εγκλήματα αυτά·
 - β) έχει διαπράξει σοβαρό έγκλημα·
 - γ) είναι ένοχος πράξεων που αντιβαίνουν προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών όπως ορίζονται στο προοίμιο και στα άρθρα 1 και 2 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών·
 - δ) συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία ή για την ασφάλεια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται·
 - ε) έχει διαπράξει, πριν από την εισδοχή του στο οικείο κράτος μέλος, ένα ή περισσότερα εγκλήματα, εκτός του πεδίου εφαρμογής των στοιχείων α), β) και γ), τα οποία θα επέσυραν την ποινή της φυλάκισης εάν είχαν διαπραχθεί στο οικείο κράτος μέλος, και εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του αποκλειστικά και μόνο για να αποφύγει κυρώσεις συνεπεία των εν λόγω εγκλημάτων καταγωγής τους αποκλειστικά και μόνο για να αποφύγουν κυρώσεις συνεπεία των εν λόγω εγκλημάτων.
2. Η παράγραφος 1 στοιχεία α) έως δ) έχει εφαρμογή στα πρόσωπα που είναι ηθικοί αυτουργοί ή συμμετέχουν άλλως στη διάπραξη των εγκλημάτων ή πράξεων που αναφέρονται στην εν λόγω παράγραφο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 19

Χορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας

Η αποφαινόμενη αρχή χορηγεί καθεστώς επικουρικής προστασίας σε υπηκόους τρίτων χωρών ή σε ανιθαγενείς που πληρούν τις οικείες προϋποθέσεις σύμφωνα με τα κεφάλαια II και V.

Άρθρο 20

Ανάκληση, τερματισμός ή άρνηση ανανέωσης του καθεστώτος επικουρικής προστασίας

1. Η αποφαινόμενη αρχή ανακαλεί, τερματίζει ή αρνείται να ανανεώσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας ενός υπηκόου τρίτης χώρας ή ενός ανιθαγενούς, εάν:
 - α) το πρόσωπο αυτό παύσει να δικαιούται επικουρική προστασία σύμφωνα με το άρθρο 17·
 - β) αφού του αναγνωρισθεί το καθεστώς αυτό, το εν λόγω πρόσωπο έπρεπε να είχε αποκλεισθεί ή αποκλείεται του δικαιώματος επικουρικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 18·
 - γ) η εκ μέρους του διαστρέβλωση ή παράλειψη γεγονότων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης πλαστών εγγράφων, υπήρξε αποφασιστική για τη χορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας·
 - δ) εφαρμόζεται το άρθρο 23 παράγραφος 2.
2. Με την επιφύλαξη του καθήκοντος του υπηκόου τρίτης χώρας ή του ανιθαγενούς, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1, να αποκαλύπτει κάθε σχετικό στοιχείο και να προσκομίζει κάθε σχετικό έγγραφο το οποίο έχει στη διάθεσή του, το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας καταδεικνύει σε εξατομικευμένη βάση ότι ο ενδιαφερόμενος έχει παύσει να δικαιούται ή δεν δικαιούται επικουρική προστασία σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.
3. Οι αποφάσεις της αποφαινόμενης αρχής να ανακαλέσει, να τερματίσει ή να αρνηθεί να ανανεώσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο α) τίθενται σε ισχύ μόνο τρεις μήνες μετά τη λήψη της απόφασης, προκειμένου να παρέχεται στον υπήκοο τρίτης χώρας ή ανιθαγενή η δυνατότητα να υποβάλει αίτηση διαμονής στο κράτος μέλος για διαφορετικό λόγο, σύμφωνα με τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.

Άρθρο 21

Επανεξέταση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας

Για να εφαρμοστεί το άρθρο 20 παράγραφος 1, η αποφαινόμενη αρχή επανεξετάζει το καθεστώς επικουρικής προστασίας, ιδίως

- α) σε περίπτωση που οι πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής σε επίπεδο Ένωσης και η κοινή ανάλυση των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XX [κανονισμός του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο] υποδηλώνουν σημαντική αλλαγή στη χώρα διαμονής η οποία αφορά τις ανάγκες προστασίας του αιτούντος,
- β) κατά την ανανέωση, για πρώτη φορά και για δεύτερη φορά, της άδειας διαμονής που χορηγείται σε έναν δικαιούχο επικουρικής προστασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ I ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 22 *Γενικοί κανόνες*

1. Οι πρόσφυγες και τα άτομα στα οποία έχει χορηγηθεί καθεστώς επικουρικής προστασίας διαθέτουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται στο παρόν κεφάλαιο. Το παρόν κεφάλαιο δεν θίγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στη σύμβαση της Γενεύης.
2. Το παρόν κεφάλαιο έχει εφαρμογή στους πρόσφυγες και στα πρόσωπα που δικαιούνται επικουρική προστασία, εκτός αν ορίζεται άλλως.
3. Εντός των ορίων των διεθνών υποχρεώσεων, η παροχή ευεργετημάτων όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση και την κοινωνική ασφάλιση προϋποθέτει την προηγούμενη χορήγηση άδειας διαμονής.
4. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, λαμβάνονται υπόψη η ειδική κατάσταση ατόμων με ειδικές ανάγκες, όπως οι ανήλικοι, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, τα άτομα με αναπηρία, οι ηλικιωμένοι, οι έγκυοι, οι άγαμοι γονείς που έχουν ανήλικα τέκνα, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, πρόσωπα με πνευματικές διαταραχές και πρόσωπα που υπήρξαν θύματα βασανιστηρίων, βιασμού ή άλλων σοβαρών μορφών ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας εφόσον μια ατομική εκτίμηση της κατάστασής τους καταλήξει στο συμπέρασμα ότι έχουν ειδικές ανάγκες.
5. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου που αφορούν ανηλίκους, το μείζον συμφέρον του παιδιού αποτελεί πρωταρχικό μέλημα για τις σχετικές αρχές.

Άρθρο 23 *Προστασία από την επαναπροώθηση*

1. Τα κράτη μέλη σέβονται την αρχή της μη επαναπροώθησης σύμφωνα με τις διεθνείς τους υποχρεώσεις.

2. Οσάκις δεν απαγορεύεται από τις διεθνείς υποχρεώσεις της παραγράφου 1, ένας πρόσφυγας ή δικαιούχος επικουρικής προστασίας δύναται να επαναπροωθηθεί, ανεξαρτήτως του αν αναγνωρίζεται επισήμως ως τέτοιος, όταν:

- α) υφίστανται εύλογοι λόγοι για να θεωρείται ότι το εν λόγω πρόσωπο αποτελεί κίνδυνο για την ασφάλεια του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται·
- β) δεδομένου ότι έχει καταδικασθεί τελεσίδικα για τη διάπραξη ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος, συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία του κράτους μέλους αυτού.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, το καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας ανακαλείται σύμφωνα με το άρθρο 14 ή το άρθρο 20 αντίστοιχα.

Άρθρο 24 **Ενημέρωση**

Οι αρμόδιες αρχές παρέχουν στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας, το συντομότερο δυνατόν μετά τη χορήγηση του αντίστοιχου καθεστώτος. Οι εν λόγω πληροφορίες παρέχονται σε γλώσσα την οποία κατανοεί ή ευλόγως εικάζεται ότι κατανοεί ο δικαιούχος και αναφέρουν ρητά τις επιπτώσεις από τη μη τήρηση των υποχρεώσεων που παρατίθενται στο άρθρο 28 σχετικά με την κυκλοφορία στο εσωτερικό της Ένωσης.

Η μορφή και το περιεχόμενο των εν λόγω πληροφοριών καθορίζονται από την Επιτροπή μέσω εκτελεστικών πράξεων που θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης η οποία αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) XXX/XXX [κανονισμός για τις διαδικασίες.].

Άρθρο 25 **Διατήρηση της οικογενειακής ενότητας**

- 1. Τα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας που δεν πληρούν ατομικώς τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση της προστασίας αυτής δικαιούνται να αιτηθούν άδεια διαμονής σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες και εφόσον αυτό συμβιβάζεται με το προσωπικό νομικό καθεστώς του μέλους της οικογένειας.
- 2. Άδεια διαμονής που χορηγείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 έχει τη διάρκεια της άδειας διαμονής που χορηγείται στον δικαιούχο διεθνούς προστασίας και είναι ανανεώσιμη. Η περίοδος ισχύος της άδειας διαμονής που χορηγείται στο μέλος της οικογένειας δεν επεκτείνεται καταρχήν πέρα από την ημερομηνία λήξης της άδειας διαμονής που κατέχει ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας.
- 3. Δεν χορηγείται άδεια διαμονής για μέλος της οικογένειας όταν το μέλος της οικογένειας αποκλείεται ή θα αποκλειόταν από τη διεθνή προστασία κατ' εφαρμογή των κεφαλαίων III και V.
- 4. Αν το υπαγορεύουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης, δεν χορηγείται άδεια διαμονής για ένα μέλος της οικογένειας και οι άδειες διαμονής που έχουν ήδη χορηγηθεί ανακαλούνται ή δεν ανανεώνονται.

5. Τα μέλη της οικογένειας στα οποία χορηγείται άδεια διαμονής σύμφωνα με την παράγραφο 1 δικαιούνται τα δικαιώματα που αναφέρονται στα άρθρα 27 έως 39.
6. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν ότι το παρόν άρθρο έχει εφαρμογή και σε άλλους στενούς συγγενείς οι οποίοι συγκατοικούσαν με την οικογένεια ως τμήμα της κατά τον χρόνο αναχώρησης από τη χώρα καταγωγής ή πριν από την άφιξη του αιτούντος στο έδαφος των κρατών μελών, ήταν δε τότε εξαρτημένοι, εν όλω ή κατά κύριο λόγο, από τον δικαιούχο διεθνούς προστασίας.

ΤΜΗΜΑ II

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΜΟΝΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗ

Άρθρο 26

Άδειες διαμονής

1. Το αργότερο 30 ημέρες μετά τη χορήγηση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, χορηγείται άδεια διαμονής με χρήση του ενιαίου μορφότυπου όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1030/2002.
 - α) Για τους δικαιούχους του καθεστώτος πρόσφυγα, η άδεια διαμονής έχει διάρκεια τριών ετών και στη συνέχεια ανανεώνεται για περιόδους τριών ετών.
 - β) Για τους δικαιούχους του καθεστώτος επικουρικής προστασίας, η άδεια διαμονής έχει διάρκεια ενός έτους και στη συνέχεια ανανεώνεται για περιόδους δύο ετών.
2. Η άδεια διαμονής δεν ανανεώνεται ή ανακαλείται στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α) όταν οι αρμόδιες αρχές ανακαλούν, τερματίζουν ή αρνούνται να ανανεώσουν το καθεστώς πρόσφυγα ενός υπηκόου τρίτης χώρας σύμφωνα με το άρθρο 14 και το καθεστώς επικουρικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 20·
 - β) σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 23 παράγραφος 2·
 - γ) όταν απαιτείται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης.
3. Κατά την εφαρμογή του άρθρου 14 παράγραφος 5 και του άρθρου 20 παράγραφος 3, η άδεια διαμονής ανακαλείται μόνο μετά τη λήξη της περιόδου τριών μηνών που αναφέρεται στις εν λόγω διατάξεις.

Άρθρο 27

Ταξιδιωτικό έγγραφο

1. Οι αρμόδιες αρχές χορηγούν στους δικαιούχους καθεστώτος πρόσφυγα ταξιδιωτικά έγγραφα, σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιέχεται στο παράρτημα της σύμβασης της Γενεύης και με τα ελάχιστα χαρακτηριστικά ασφάλειας και βιομετρικών

στοιχείων που παρατίθενται στον κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2252/2004⁴⁵. Τα εν λόγω ταξιδιωτικά έγγραφα ισχύουν για τουλάχιστον ένα έτος.

2. Οι αρμόδιες αρχές εκδίδουν ταξιδιωτικά έγγραφα με τα ελάχιστα χαρακτηριστικά ασφάλειας και βιομετρικών στοιχείων που παρατίθενται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2252/2004 του Συμβουλίου στους δικαιούχους επικουρικής προστασίας οι οποίοι αδυνατούν να εξασφαλίσουν εθνικό διαβατήριο. Τα εν λόγω έγγραφα ισχύουν για τουλάχιστον ένα έτος.
3. Τα έγγραφα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δεν εκδίδονται εάν υφίστανται επιτακτικοί λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης.

Άρθρο 28

Ελεύθερη κυκλοφορία εντός του κράτους μέλους

1. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας απολαύουν ελεύθερη κυκλοφορία εντός του εδάφους του κράτους μέλους που χορήγησε διεθνή προστασία, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος επιλογής του τόπου διαμονής τους στο εν λόγω έδαφος, υπό όρους και περιορισμούς ίδιους με τους ισχύοντες για άλλους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στο έδαφος τους και οι οποίοι βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση.
2. Εντός των ορίων των διεθνών υποχρεώσεων, δύναται να επιβληθούν προϋποθέσεις διαμονής σε δικαιούχο διεθνούς προστασίας που λαμβάνει ορισμένα ευεργετήματα κοινωνικής ασφάλισης ή κοινωνικής αρωγής μόνο σε περίπτωση που οι εν λόγω προϋποθέσεις διαμονής είναι απαραίτητες για να διευκολύνουν την ένταξη του δικαιούχου στο κράτος μέλος που χορήγησε την εν λόγω προστασία.

Άρθρο 29

Μετακίνηση στο εσωτερικό της Ένωσης

1. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας δεν διαθέτουν δικαίωμα διαμονής σε άλλα κράτη μέλη από αυτό που τους παρείχε προστασία. Η παρούσα διάταξη δεν θίγει το δικαίωμά τους να υποβάλλουν αίτηση και να γίνονται δεκτοί για διαμονή σε άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας, καθώς και το δικαίωμά τους για ελεύθερη κυκλοφορία σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 21 της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν.
2. Σε περίπτωση που ένας δικαιούχος εντοπίζεται σε άλλο κράτος μέλος από αυτό που του παρείχε προστασία, χωρίς να κατέχει δικαίωμα διαμονής ή παραμονής εκεί σύμφωνα με τη σχετική ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία, υπόκειται σε διαδικασία εκ νέου ανάληψης όπως ορίζεται δυνάμει του άρθρου 20 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού του Δουβλίνου (ΕΕ) αριθ. xxx/xxx.

⁴⁵

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2252/2004 του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2004 σχετικά με την καθιέρωση προτύπων για τα χαρακτηριστικά ασφαλείας και τη χρήση βιομετρικών στοιχείων στα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα των κρατών μελών (ΕΕ L 385 της 29.12.2004, σ. 1)

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ

Άρθρο 30

Πρόσβαση στην απασχόληση

1. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας δικαιούνται να ασκούν μισθωτή ή ανεξάρτητη επαγγελματική δραστηριότητα σύμφωνα με τους κανόνες που εφαρμόζονται γενικά στο επάγγελμα και στη δημόσια διοίκηση, αμέσως μετά τη χορήγηση προστασίας.
2. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας απολαύουν ίση μεταχείριση με τους υπηκόους του κράτους μέλους που έχει χορηγήσει την προστασία όσον αφορά:
 - α) τους όρους εργασίας περιλαμβανομένων των όρων αμοιβής και απόλυσης, τις ώρες εργασίας, τις άδειες και αργίες, καθώς και τις απαιτήσεις υγείας και ασφάλειας στον χώρο εργασίας·
 - β) την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και την εγγραφή και συμμετοχή σε οργάνωση εργαζομένων ή εργοδοτών ή σε οποιαδήποτε οργάνωση της οποίας τα μέλη ασκούν συγκεκριμένο επάγγελμα, περιλαμβανομένων και των πλεονεκτημάτων που παρέχονται από αυτόν τον τύπο οργάνωσης·
 - γ) εκπαιδευτικά προγράμματα για ενήλικες τα οποία σχετίζονται με την απασχόληση, επαγγελματική κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένων μαθημάτων κατάρτισης για την αναβάθμιση δεξιοτήτων, πρακτική εξάσκηση σε χώρους εργασίας·
 - δ) τις υπηρεσίες παροχής συμβουλών που προσφέρονται από γραφεία εύρεσης εργασίας.
3. Οι αρμόδιες αρχές, οσάκις είναι αναγκαίο, διευκολύνουν την πλήρη πρόσβαση στις δραστηριότητες που αναφέρονται στις παράγραφο 2 στοιχεία γ) και δ).

Άρθρο 31

Πρόσβαση στην εκπαίδευση

1. Οι ανήλικοι στους οποίους έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία διαθέτουν πλήρη πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα, υπό όρους ίδιους με τους ισχύοντες για τους υπηκόους του κράτους μέλους που έχει χορηγήσει την προστασία.
2. Οι ενήλικες στους οποίους έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία διαθέτουν πρόσβαση στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα και σε προγράμματα περαιτέρω κατάρτισης ή επιμόρφωσης, υπό όρους ίδιους με τους ισχύοντες για τους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στο εν λόγω κράτος μέλος και οι οποίοι βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση.

Άρθρο 32

Πρόσβαση σε διαδικασίες για την αναγνώριση τίτλων και επικύρωση δεξιοτήτων

1. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας απολαμβάνουν ίση μεταχείριση με τους υπηκόους του κράτους μέλους που έχει χορηγήσει την προστασία στο πλαίσιο των υφιστάμενων διαδικασιών αναγνώρισης αλλοδαπών πτυχίων, πιστοποιητικών και λοιπών αποδεικτικών επίσημων τίτλων.
2. Οι αρμόδιες αρχές διευκολύνουν την πλήρη πρόσβαση των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, οι οποίοι δεν μπορούν να παράσχουν τεκμηριωμένα αποδεικτικά στοιχεία των τίτλων τους, στις διαδικασίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 με την επιφύλαξη του άρθρου 2 παράγραφος 2 και του άρθρου 3 παράγραφος 3 της οδηγίας 2005/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁶.
3. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας απολαμβάνουν ίση μεταχείριση με τους υπηκόους του κράτους μέλους που έχει χορηγήσει την προστασία όσον αφορά την πρόσβαση σε κατάλληλα προγράμματα για την αξιολόγηση, την επικύρωση και την πιστοποίηση της προηγούμενης μάθησής τους.

Άρθρο 33

Κοινωνική ασφάλιση

Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας απολαμβάνουν ίση μεταχείριση με τους υπηκόους του κράτους μέλους που έχει χορηγήσει την προστασία όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση.

Άρθρο 34

Κοινωνική αρωγή

1. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας απολαμβάνουν ίση μεταχείριση με τους υπηκόους του κράτους μέλους που έχει χορηγήσει την προστασία όσον αφορά την κοινωνική αρωγή.

Η πρόσβαση σε ορισμένα ευεργετήματα κοινωνικής αρωγής τα οποία καθορίζονται στην εθνική νομοθεσία μπορεί να παρέχεται με την προϋπόθεση της πραγματικής συμμετοχής του δικαιούχου διεθνούς προστασίας σε μέτρα ένταξης.
2. Για τους δικαιούχους του καθεστώτος επικουρικής προστασίας, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίσουν την κοινωνική αρωγή που χορηγείται στα βασικά ευεργετήματα.

⁴⁶ Οδηγία 2005/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων ([EE L 255 της 30.9.2005, σ. 22](#)).

Άρθρο 35
Ιατρική περίθαλψη

1. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας έχουν πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη υπό όρους ίδιους με τους ισχύοντες για τους υπηκόους του κράτους μέλους που έχει χορηγήσει την προστασία αυτή.
2. Στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας οι οποίοι έχουν ειδικές ανάγκες, π.χ. τις εγκύους, τα άτομα με αναπηρία, τα πρόσωπα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας ή τους ανηλίκους που υπήρξαν θύματα οποιασδήποτε μορφής κακομεταχείρισης, αμέλειας, εκμετάλλευσης, βασανιστηρίων, βάνανσης, απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης ή που έχουν υποφέρει από ένοπλες συγκρούσεις παρέχεται επαρκής ιατρική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της θεραπείας για πνευματικές διαταραχές όπου απαιτείται, υπό όρους ίδιους με τους ισχύοντες για τους υπηκόους του κράτους μέλους που έχει χορηγήσει την προστασία αυτή.

Άρθρο 36
Ασυνόδευτοι ανήλικοι

1. Το συντομότερο δυνατόν από τη χορήγηση διεθνούς προστασίας και εντός πέντε εργάσιμων ημερών το αργότερο, όπως ορίζεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 του κανονισμού ΕΕ αριθ. xxx/xxx [κανονισμός για τις διαδικασίες], οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν την εκπροσώπηση των ασυνόδευτων ανηλίκων από κηδεμόνα ή, όπου χρειάζεται, με την ανάθεση της σχετικής ευθύνης σε οργάνωση επιφορτισμένη με τη μέριμνα και την ευημερία ανηλίκων ή με οποιαδήποτε άλλη ενδεδειγμένη μορφή εκπροσώπησης, συμπεριλαμβανομένης της βασιζόμενης στη νομοθεσία ή σε απόφαση δικαστηρίου.

Σε περίπτωση που μια οργάνωση έχει ορισθεί ως κηδεμόνας, ορίζει το συντομότερο δυνατό ένα άτομο υπεύθυνο για την εκτέλεση των καθηκόντων του κηδεμόνα που αφορούν τον ασυνόδευτο ανήλικο, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

2. Ο κηδεμόνας που ορίζεται έχει το καθήκον να εξασφαλίσει ότι ο ανήλικος μπορεί να έχει πρόσβαση σε όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό. Οι αρμόδιες αρχές αξιολογούν τακτικά την απόδοση του κηδεμόνα που έχει οριστεί.
3. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι τοποθετούνται με έναν από τους παρακάτω τρόπους:
 - α) μαζί με ενήλικους συγγενείς·
 - β) με ανάδοχο οικογένεια·
 - γ) σε ειδικά κέντρα φιλοξενίας ανηλίκων·
 - δ) σε άλλου είδους καταλύματα κατάλληλα για ανηλίκους.

Οι απόψεις του ανηλίκου λαμβάνονται υπόψη, ανάλογα με την ηλικία του και το βαθμό ωριμότητάς του.

4. Τα αδέλφια παραμένουν ενωμένα, στο μέτρο του δυνατού, λαμβανομένου υπόψη του μείζονος συμφέροντος του ενδιαφερομένου ανηλίκου και, ειδικότερα, της

ηλικίας και του βαθμού ωριμότητάς του/της. Οι μεταβολές κατοικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων περιορίζονται στο ελάχιστο.

5. Σε περίπτωση χορήγησης διεθνούς προστασίας σε ασυνόδευτο ανήλικο ενώ δεν έχει ήδη ξεκινήσει η αναζήτηση της οικογένειάς του, οι αρμόδιες αρχές αρχίζουν την αναζήτησή τους το συντομότερο δυνατόν μετά τη χορήγηση της διεθνούς προστασίας, ενώ προστατεύουν το μείζον συμφέρον του ανήλικου. Εάν η αναζήτηση έχει ήδη ξεκινήσει, θα συνεχιστεί στις περιπτώσεις που κρίνεται κατάλληλο. Σε περιπτώσεις ενδεχόμενης απειλής κατά της ζωής ή της ακεραιότητας του ανήλικου ή των στενών συγγενών του, ιδίως εάν έχουν παραμείνει στη χώρα καταγωγής, θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα ούτως ώστε η συλλογή, επεξεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικών με τα πρόσωπα αυτά να γίνεται σε εμπιστευτική βάση.
6. Τα άτομα και οι οργανώσεις που ασχολούνται με ασυνόδευτους ανηλίκους λαμβάνουν κατάλληλη κατάρτιση όσον αφορά τα δικαιώματα και τις ανάγκες των ανηλίκων, και τηρούν τις απαιτήσεις για την προστασία των παιδιών όπως αναφέρεται στο άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. xxx/xxx [κανονισμός για τις διαδικασίες].

Άρθρο 37

Πρόσβαση σε κατάλυμα

1. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας έχουν πρόσβαση σε κατάλυμα υπό όρους ισοδύναμους με τους ισχύοντες για άλλους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στο έδαφος των κρατών μελών που βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση.
2. Οι πρακτικές της διασποράς σε εθνικό επίπεδο των δικαιούχων εθνικής προστασίας εκτελούνται στο μέτρο του δυνατού χωρίς διακρίσεις έναντι των δικαιούχων διεθνούς προστασίας και εξασφαλίζουν ίσες ευκαιρίες όσον αφορά την πρόσβαση σε κατάλυμα.

Άρθρο 38

Πρόσβαση σε μέσα ένταξης

1. Προκειμένου να διευκολύνεται η ένταξη των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην κοινωνία, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας έχουν πρόσβαση σε μέτρα ένταξης που παρέχονται από τα κράτη μέλη, οι διαδικασίες των οποίων θα θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, ιδίως μαθήματα γλώσσας, αγωγής του πολίτη, καθώς και προγράμματα ένταξης και επαγγελματικής κατάρτισης που λαμβάνουν υπόψη της ειδικές ανάγκες τους.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν να καταστήσουν υποχρεωτική τη συμμετοχή στα μέτρα ένταξης.

Άρθρο 39

Επαναπατρισμός

Παρέχεται συνδρομή στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας οι οποίοι επιθυμούν να επαναπατρισθούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 40 **Συνεργασία**

Κάθε κράτος μέλος ορίζει εθνικό σημείο επαφής και ανακοινώνει τη διεύθυνσή του στην Επιτροπή. Η Επιτροπή γνωστοποιεί τις πληροφορίες αυτές στα υπόλοιπα κράτη μέλη.

Τα κράτη μέλη, σε συνεννόηση με την Επιτροπή, λαμβάνουν κάθε πρόσφορο μέτρο για την καθιέρωση άμεσης συνεργασίας και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών.

Άρθρο 41 **Προσωπικό**

Οι αρχές και άλλοι οργανισμοί που εφαρμόζουν τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού έχουν ήδη λάβει ή θα λάβουν την απαραίτητη κατάρτιση και δεσμεύονται από την αρχή της εμπιστευτικότητας όπως ορίζεται στο εθνικό δίκαιο, όσον αφορά κάθε πληροφορία την οποία λαμβάνουν στο πλαίσιο της εργασίας τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 42 **Διαδικασία επιτροπής**

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή [η οποία θεσπίζεται με το άρθρο 58 του xxx του κανονισμού (ΕΕ) XXX/XXX [κανονισμός για τις διαδικασίες]]. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
3. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011, σε συνδυασμό με το άρθρο 5 αυτού.

Άρθρο 43 **Παρακολούθηση και αξιολόγηση**

Το αργότερο εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού και κάθε πέντε έτη στη συνέχεια, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και προτείνει, κατά περίπτωση, τις απαραίτητες τροποποιήσεις.

Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή κάθε χρήσιμη πληροφορία για την προετοιμασία αυτής της έκθεσης εννέα μήνες το αργότερο πριν λήξει η εν λόγω προθεσμία.

Άρθρο 44

Τροποποιήσεις της οδηγίας 2003/109/ΕΚ

1. Στο άρθρο 4 της οδηγίας 2003/109/ΕΚ, παρεμβάλλεται η ακόλουθη παράγραφος 3α:

«3α. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος εντοπίζεται σε άλλο κράτος μέλος από αυτό που του παρείχε διεθνή προστασία, χωρίς να κατέχει δικαίωμα διαμονής ή παραμονής εκεί σύμφωνα με τη σχετική ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία, η περίοδος νόμιμης παραμονής πριν από την εν λόγω κατάσταση δεν λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό της περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 1.»

2. Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο 26α:

«Άρθρο 26α

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο του άρθρου 4 παράγραφος 3 στοιχείο α)

Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς το άρθρο 4 παράγραφος 3 στοιχείο α) της παρούσας οδηγίας το αργότερο την [έξι μήνες μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού]. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.»

Άρθρο 45

Κατάργηση

Η οδηγία 2011/95/ΕΕ καταργείται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού. Οι αναφορές στην καταργούμενη οδηγία θα πρέπει να θεωρείται ότι αποτελούν αναφορές στον παρόντα κανονισμό και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που παρατίθεται στο παράρτημα Ι.

Άρθρο 46

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να εφαρμόζεται από την [έξι μήνες από την έναρξη ισχύος του].

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο/Η Πρόεδρος

[...]